

**За што забілі
беларускага хлопца?**

Сталі вядомыя акалічнасыці гібелі 20-гадовага студэнта Аляксея Васілеўскага, які быў забіты ў ЗША. Але адказу на пытаньні, хто і чаму забіў яго, пакуль няма. Расесьледаваньне — старонка 12.

№ 27 (481) 28 ліпеня 2006

www.nn.by

Наша Ніва

Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А ISSN 1819-1614

аваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Фонд выданьня газеты «Наша Ніва». Выходзіць штотыднёва, у пятніцы

9 771819 161008

Ён прыняў свой жыццёвы хрост як марпех, у 1939 годзе, пад Гдыніяй. Янка Брыль быў апошнім з тых пісьменнікаў стагодзьдзя, на вачах якіх съвет руйнаваўся і паўставаў наноў: ягоны жыццёвы досьвед ахопліваў увесь беларускі XX век, з вайною і жыццём пад Польшчай уключчна. Ён пайшоў у іншы съвет як неаспрэчны аўтарытэт беларусаў. Ён быў маральным эталёнам, адным з тых Сакратаў, якія, паміраючы, застаюцца, пакідаючы па сабе дарогу: маральную дактрину, узор паводзінаў і мыслення. Пайшоў адзін з нас — ён да апошняга свайго дня ахвяраваў гроши на выданьне «Нашай Нівы». Калі вы атрымаеце гэты нумар, ён ужо ляжа на вечны спачын на могілках у Калодзішчах.

Анатоль Сідарэвіч
апавядае пра апошнія дні Народнага пісьменніка, свайго найбліжэйшага сябра — старонка 4. **Янка Брыль:** «Гісторыя не паўтараецца» — адказы на пытанні «НН», старонка 3.

Фота Анатоля Клешчuka

Па Брылі

У ліпені на выданье
“НН” надышло столькі
ахвяраваньня, што
няма як здрукаваць
увесь съпіс дабрадзеяў.
Выдрук съпісу
ліпеньскіх фундатараў
працягнем у жніўні.
Шчыры дзякую усім за
шчодрасць.

З.Л., Ляўону Л., Веры Х., У.К.,
Марыі Н. зь Менскага раёну.
Н.Б. з Астравецкага раёну.
С.У. з Бабруйску.
Сяргею Ц., Аляксею Ч. з Бара-
навіч.
Іне С., Сяргею С., Галіне Г., О.Ж.
з Барысава.
Вользе К. зь Бераставіцкага раёну.
І.Ш., Ігры Б., К.М., Натальлі Х.,
Дзмітрыю Ш., Мікалаю Б., Улад-
зімеру Л., Яўгену Б., Веры Ч. зь
Берасця.

Каб штотыдзень
атрымліваць газету,
дасылайце адрасы
і прыватныя
ахвяраваньні

Каб гарантавана чытаць
«Нашу Ніву» цяпер, калі
«Саюздрукам»
і «Белпошце» забаронена
распачоўджваць газету:

1) просім усіх ахвотных
чытаць газэту
паведамляць у

Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць па тэлефоне, факсам, праз пошту ці электронную пошту.

Телефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32
(МТС), (029) 618-54-84;
e-mail: dastauka@tut.by;
паштовы адрес: а/c 537,
220050, Менск;

2) просім кожнує сям'ю чытачоў **перацівца** на рахунак газеты.

рахунак газэты
ахяграваньне з разылку
6 000 рублёу на месяц.
Гэтага будзе досьць для
выходу і дастайкі газэты.
У бляйнку банкаўскага
паведамлення ці
паштовааг пераказу,
калі ласка, дакладна
і разборліва назначайць
ваш адрес.

Т.Ш., С.Р. зъ Бярозы.
З.М., Л.Н. з Валожынскага раёну.
А.Б., Івану П. з Вайкавыску.
Віктару Л., Ігры Б. з Воршы.
В. П., Ірыне Б., У.В., Веры К., Г.К.,
Аляксандру Л. зъ Віцебску.
Пётру Ш. зъ Віцебскага раёну.
Лідзія С., Алене З., Валянціне З.,
М., Любоў П. з Гомелю.
Аляксандру С., І.С., Вользе С.,
Георгію М., Андрэю Ш., Канстан-
ціну Ж., Г. К., С.К., Мікалаю Ж.,
Сяргею К., Алене П., Артуру І. з
Горадні.
Аляксандру П. са Жлобіна.
Валянціне С. з Жодзіна.
С.Л. з Клічаўскага раёну.
Людміле Р. з Кальвінскага раёну.
А.К., Ю.К. з Крупскага раёну.
В.Ф. з Крычаўскага раёну.
Леаніду В. з Лагойскага раёну.
Сяргею Т., Рэгіне Д. зъ Лідзкага
раёну.
Алене А., Базылю К., Дз.С., О.С.,
Аляксею К., Т.Б. з Магілёва.
В.М., С.М., Л.Ц., Л.А., Івану М. з
Маладечна.

Фёдару Г. з Мазыра.
В.М. з Мацоўскага раёну.
А.Л. зь Мёрскага раёну.
Мікалаю С. зь Мядзельскага раёну.
Уладзімеру Г. з Наваполацку.
В.З., Н.А., Тацяне Х., Валер'ю С.
зь Пінску.
Сяргею С. з Палацку.
Натальлі І. з Пухавіцкага раёну.
У.Ш., Р.Н., Н.Т., Анатолію П. з
Салігорску.
В.В. са Смаргонскага раёну.
І.Г. са Смалявіцкага раёну.
Вадзіму Б., В.А. са Сьветлагорску.
Міхаілу С., са Слуцкага раёну.
Фёдару К. з Талачынскага раёну.
А.Р., Уладзіславу Л. з Шаркаўш-
чынскага раёну.
Ігры Л. са Стоўпецкага раёну.
Паўлу Л. з Хойніцкага раёну.
Мікалай Х., В.Б. са Шчучынскага
раёну.
Івану Я., Д.Ш., Натальлі Г., Анато-
лю П., А.Д., Мікалаю П., Мікалаю
Б., Віктару А., Крысыціне К., Вікта-
ру К., Надзеі С., О.С., Б.М., С.З.,
А.Г., В.С., Іван Р., Тацяне К., Юлії

Ш., Андрэю М., А.А., І.В., Валянціне К., А.Ш., І.Г., А.П., Уладзімеру К., Ц., Фёдару К., У.Р., К.Дз., Т.Г., А.К., Станіславу Г., І.С., С.Р., І.Б., Нэлі А., Аляксандру П., А.Г., Надзеі С., Л.Ф., Галіне Я., Р.Н., Уладзімеру Ж., Юр'ю Б., М.А., Зымітру С., І.Д., А.Н., В.Г., Ірайдзе З., Марыі Б., І.В., Аляксандру П., В.М., Валянціне Т., К.К., В.Г., Ірыне Г., Віктару Ж., Ірыне В., Г.Л., М.Б., Н.Р., А.Ч., Анатолю Л., Івану К., А.А., Людміле Б., М.Б., В.Я., Леаніду Л., Лідзі І., В.К., І.С., Сяргею Б., Валеру С., Святлане Р., Алене К., Ніне К., Ігару Б., Ю.Г., І.Д., А.К., В.П., Дз.М., Валеру Ш., Сяргею П., Дз.Н., К.Г., Э.З., У.З., П.Д., М.Н., В.К., Л.Ш., А.К., Зымітру М., Станіславу Р., Ігару Г., Уладзімеру С., Мікалаю С., Альбэрту С., Анатолю К., Максіму А., Валянціне Ш., Валер'ю З., Марыне Б., В.М., Ягтэну К., Аляксандру Ш., Якубу Л., Івану Ф., Вользе Д., Андрэю Х., Але С., Васілю З., Феліксу Г., Валер'ю К., Зінаідзе К., К.Ш. зь Менску.

<p>0402280179</p> <p>ИЗВЕЩЕНИЕ</p> <p>Кассир</p> <p>КВИТАНЦИЯ</p> <p>Кассир М.П.</p>	<p>Фонд выдачи газеты «Наша Ніва», УНП 101 115 521</p> <p>МГД ААТ «Белінвестбанк», вул. Калектарная, 11, Минск, код 764</p> <p>Счет получателя 3015 212 000 012</p> <p>Лицевой счет</p> <p>(фамилия, имя, отчество, адрес)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">Вид платежа</th> <th style="width: 30%;"></th> <th style="width: 20%;">Дата</th> <th style="width: 20%;">Сумма</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">Ахвяраванье</td> <td style="text-align: center;">Пеня Всего</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="text-align: center;"></td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="text-align: center;"></td> </tr> </tbody> </table> <p>Плательщик</p> <p>Фонд выдачи газеты «Наша Ніва», УНП 101 115 521</p> <p>МГД ААТ «Белінвестбанк», вул. Калектарная, 11, Минск, код 764</p> <p>Счет получателя 3015 212 000 012</p> <p>Лицевой счет</p> <p>(фамилия, имя, отчество, адрес)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">Вид платежа</th> <th style="width: 30%;"></th> <th style="width: 20%;">Дата</th> <th style="width: 20%;">Сумма</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">Ахвяраванье</td> <td style="text-align: center;">Пеня Всего</td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="text-align: center;"></td> </tr> <tr> <td colspan="3"></td> <td style="text-align: center;"></td> </tr> </tbody> </table> <p>Плательщик</p>	Вид платежа		Дата	Сумма	Ахвяраванье			Пеня Всего									Вид платежа		Дата	Сумма	Ахвяраванье			Пеня Всего								
Вид платежа		Дата	Сумма																														
Ахвяраванье			Пеня Всего																														
Вид платежа		Дата	Сумма																														
Ахвяраванье			Пеня Всего																														

Янка Брыль: Гісторыя не паўтараецца

Народны пісьменнік Янка Брыль амаль ніколі не пагаджаўся на інтэрвю. У 1999 годзе журналісту «Нашай Нівы» ён не адмовіў, бо Анатоль Прасаловіч адмахав пешшу 22 км да лецишча клясыка. Словы, сказаныя сем гадоў таму, і сёньня гучыць гэтак жа надзённа. Вось тое інтэрвю зь невялікім скаратамі.

Яно было прысьвежанае 60-годзьдзю ўзъяднання Беларусі, але выйшла далёка за рамкі гэтай тэмы.

— 17 верасня спаўняеца 60 гадоў з дня ўзъяднання Ўсходній і Заходній Беларусі. Як Вы цяпер гледзіце на тое ўзъяднанне?

— Ну, можна талкаваць і так, і так: ведаем цяпер мы пра пакт Рыбэнтропа-Молата, ведаем, што ўсё гэта было сплюнавана раней. Але вынік, які вынік? Што Беларусь узъяднана. Была разьдэртая папалам, а цяпер узъяднана. Каб яна, Бог даў, утрымалася так, у самастойнасці, у незалежнасці, дык чаго б яшчэ хадзець было?

— Ці лічыце Вы магчымым, што ў будучыні Беларусь ізноў будзе падзеленая на дзве часткі?

— Упэўнены, што не. А якія для гэтага ёсць падставы? Гісторыя, развязываючыся па сьпіралі, толькі набліжаецца, а не паўтараецца.

— А ўзъяднанне Беларусі ў Расеі?

— На будзе анікага ўзъяднання. Бачыце, Ельцын сказаў: «Толькі в одно государство!» І на будзе называцца Беларусяй гэтае «государство», будзе Расея. А наш ужо хоча ў від-прэзыдэнты ці прэзыдэнты. Нават пагаворваецца, што ён можа стаць заступнікам Ельцына. Гэта ўсё ня мае пад сабой асновы і таму не адбудзеца.

Рыгор Барадулін: Брыль вучыў не хістацца на палітычных вятрах

У Вушачу ў маміну хату прыйшла сумная вестка: на стала магіканіна, пайшоў з жыцьця Янка Брыль. Брыль быў настаўнікам для нас, маладых: вучыў не хістацца на палітычных вятрах, а ўрабляць добра ўдзірванелі палетак роднай літаратуры. Мы жартавалі, што глядзім на съвет «з-пад Брыля»... Светлая памяць!

— Чаму частка беларускага народу падтрымлівае Лукашэнку?

— З аднаго боку, з-за дасюлешняга калгаснага ладу жыцьця вясковага люду, а з другога боку, безумоўна, з-за несвядомасці нашай. Я вось жыву ў вёсцы і зьдзіўляюся, як яно можа спалучацца: з аднаго боку, такая сёньняшнія зынешнія культурнасць людзей, а з другога — такая цемра, што яшчэ і ў ведзьмаў веरаць. Дык чаму ж ім не паверыць у ведзьмака?

— Як, на Ваш погляд, будуць развязвацца падзеі ў Беларусі ў бліжэйшыя гады?

— Тут я Вам нічога не скажу. Можна як хочаш вадзіць пальцам па вадзе, але як яно будзе... Вы ж улічыце такі фактар, як фактар нечаканасці. Такі паварот можа адбыцца, што бог яго знае. У сучаснай сітуацыі ў многім самі мы вінаватыя, бо трэба навучыцца саміх сябе крытыкаў. Віна нашая ў нашай інэртнасці, расхлябанасці такой, бесхрыбетнасці, п'янстве і тым, што зараз называюць сэксам, а раней звалася, прабачце, напрошваецца слова... Усё разам гаворыць, што съветлым сілам, што дбаюць аб незалежнасці, годнасці, чалавечнасці, цяпер вельмі нялёгка.

АНАТОЛЬ ПРАСАЛОВІЧ

Анатоль Прасаловіч: «Брылю тады было 82 гады, а мне 22»

Янка Брыль апошнія гады жыцьця ня дужа шанаваў журналістаў, і мала каму зь іх удавалася ўзяць у народнага пісьменніка інтэрвю. Улетку 1999 г. гэта здолеў зрабіць «нашанівец» Анатоль Прасаловіч, які адшукав Брыля на лецишчы пад Стоўпцамі.

«У той дзень у Стоўпцах я спазніўся на патрэбны аўтобус на Беражан і вырашыў пераадолець патрэбны шлях пешшу. Брылю удалось знайсці праз нейкую бабу Зіну.

Знайшоў лецишча, а мне паведамляюць: «Брыль не прымае!» Усё ж, даведаўшыся, што я прайшоў пешшу звыш 20 кіляметраў, пісьменнік згадзіўся на гутарку. Па-сляянску гасцінна накрыў стол.

Брылю тады ўжо было 82 гады, а мне 22, і я быў надзвычай уражаны tym, што Іван Антонавіч заўжды прасіў, каб я выказаў меркаваныні па блягучых падзеях у Беларусі і ў съвеце, ён ані разу не перабіў і не заспрачаўся, толькі ўвесь час уважліва слухаў.

Я баяўся, каб у Брыля не было нейкага старэчага маразму, які характэрны ягоным аднагодкам. Але як я памыляўся! Брыль не губляўся ні ў адным актуальнім пытанні, ён ведаў усе сучасныя навіны і тэндэнцыі. І пры гэтым апавядаў пра ўсё спакойна і дыхтоўна. Гэта быў чалавек са справядлівым пачуцьцем съвету.

Запісаў ЗП

Польскага ў першыя дні верасня 1939 г. прыняў удар нацыстоўскае ваеннае машыны. Усё гэтак сымбалічна... Узгадайма, што дэкрэт аб афіцыйным закрыцці Ліцэю быў падпісаны тагачасным старшынём ураду Навіцкім акурат у дзень пахавання Васіля Быкова...

Працяг на старонцы 4.

Апошні раз

Анатоль Сідарэвіч на развітаньне зъ Янкам Брылём.

Тэлефонны званок ад Яго прагучач 11 ліпеня.

— Толя? Я ў пятніцу паеду ў Крынічнае. Зайдзі да мяне. Тут у мяне падпісана кнішка.

Гэтая кнішка — загалоўку яе я ня ведаў — была здадзеная ў выдавецтва «Про Хрысто» ўвесну сёлета, незадоўгага да таго, як Ён меўся легчы на свой звычайны прафагляд у больніцы.

Гэтая агляды праводзіліся штогод і ўспрымаліся як нешта будзёнае. Да таго ж і самаадчуванне ў Янкі Брыля было нармальнае. Я быў у яго ў больніцы (здаецца, у пятніцу). Мы сядзелі на калідоры другога паверху і размаўлялі, калі падышла доктарка і сказала, што ім — доктарцы і Янку Брылю — трэба ісьці на абследаваньне сасудаў ног. Каля дзвінгаў ліфта на лесьвічнай пляцоўцы мы парукаліся, а на наступным тыдні Натальля Семашкевіч, Брылёва дачка, пад вялікім сакрэтам сказала, што бацьку з Рэспубліканскай клінічнай больніцы пэрavezлы ў Бараўляны: у яго праблема з тоўстай кішкой. Пры гэтым слове — «Бараўляны» — я войкнуў, але здагадаўся спытаница, ці добры ў Старога аптэтыт. «Добры», — адказала Натальля. І я зрабіў выснову, што ў Янкі Брыля або кіста, або паліп. І падумав, што Пісьменнік убачыць сваю кніжку.

Гэтая таямніца — што Пісьменнік ляжыць у больніцы, — ня выйшла за межы вузкага кола людзей. Натальля апавядала, як маецца яе бацька ў Бараўлянах, што ён ляжыць у агульной палаце побач з мэханізатарам з Лагойскага раёну, у якога прац кожнае слова мат... Потым стала вядома, што яго, удзельніка вайны, нарэшце здагадаліся пакласці ў палату для ўдзельнікаў вайны... Праўда, спатрబілася, каб адна супрацоўніца сказала, што Пісьменнік сапраўды браў удзел у вайне.

Працяг са старонкі 3.

І ўсё ж такі хочацца ўзгадваць тое, што звязвае Ліцэй з жывым, гэткім незабыўным Брылём. Помніца, як у першай палове 90-х гадоў Янка Брыль разам са сваёй дачкой Натальяй Семашкевіч ахвяраваў у ліцэйскую бібліятэку вялікую колькасць добраў і каштоўных кніг (пасыль-

Калі Іван Антонавіч вярнуўся з Бараўлянаў у больніцу на менскай вуліцы Энгельса, я рады быў яго вітаць на гэты раз на калідоры пятага паверху і нават выдаць таямніцу ягонага бараўлянскага бытаваньня. Напісаў электронны ліст пра гэта Васілю Сёмуху, якога — я заўсёды тое ведаў — Іван Антонавіч любіў і як чалавека, і як літаратара. А па тэлефоне паведаміў Міхасю Скоблу, бо яго Іван Антонавіч таксама любіў.

А потым быў санаторый.

Што з санаторию Брыль вярнуўся дадому, — пра тое я ведаў. Праз дзень-другі я пазваніў яму і спытаўся: «Pan siedzi przy biurku?» — «Nie, — быў адказ, — przy stole. Będę jadł obiad». Нашы размовы з польскімі ўстаўкамі нікога не дзвілі. Наадварот, кагосці зьдзівіла б, што мы падчас гутаркі абышліся хоць без аднае польскае фразы. Нас яднала, у прыватнасці, і любоў да польскага краснага пісьменства (зрэшты, як і да ўкраінскага, да расейскага, да ўсякага іншага, не кажучы пра тое, што найперш мы любілі сваё).

Было запрашэнне наведаць Яго. І я прыкідваў, калі змагу пaeхаць на вуліцу Дразда, каб пасядзець зь Ім не хвіліну-другую, а, як гэта павялося, некалыкі гадзін. Я разумеў, што пасыль съмерці Ніны Міхайлаўны Івану Антонавічу, бывае, няма з кім паразмаўляць. Ня будзе ж ён увесе дзень чытаць і пісаць. І сябрыватаварышы ня кожную гадзіну тэлефонуюць... Апрача таго, з гэтых размоваў быў мне спажытак: інфармація, факты пра былое, пра пісьменнікаў, дзеячай мас-тацтва. Кажучы словамі Томаса Мана, Ён быў багаты на гісторыі стары.

І вось прагучач тэлефонны званок: Іван Антонавіч не пытается, калі я завітаю, а кікаў мяне да сябе.

Я быў у яго 13 ліпеня.

Гэты дамафонны сыгнал, голас гаспа-

дара кватэры, расчыненыя дзъверы саракавой кватэры і — «Здароў», і шырокая вялікая далонь, у якой хаваецца мая... далонька? А потым тапкі... Не, на гэты раз я хадзіў у адных шкарпэтах. І фатэль ад левага боку пісьменніцкага стала (бюргка). А потым прыйшла Натальля. (Яна звычайна прыходзіла да бацькі ў абедзенны перапынак у аўторкі і чацвярткі, а разам зъ сястрою Галінаю — штосуботы.) Натальля Іванаўна згатавала для нас даўно забытую мною запірку з малаком і сырнікі, а сама пайшла на працу ў сваё выдавецтва «Мастацкая літаратура».

Абед, як заўсёды, быў смачны. Іван Антонавіч падбіаў мяне, каб на дэсэрт я пакаштаваў сотовага мёду, які прывёз Віктар Карамазаў. Скрыль гэтага мёду ляжаў на талерцы. Але я на спакусу не паддаўся.

А потым мы зноў сядзелі ля таго стала ў тым пакой, дзе фатаздымкі пісьменнікавых маці і бацькі, брата Міхася, партрэты Льва Талстога і Янкі Купалы, бюст Якуба Коласа. Дзе стаіць шафа з улюбёными кнігамі. І са здымкамі ўнукаў. Пра іх — Дануту, Вольгу, Міхася, Антося, пра маленյкую Дарку — дзед і прадзед зь любасцю гаварыў і ціпер. Неяк занурулі ў размове і ваенную тэму. Іван Антонавіч дастаў з шуфляды здымак свайго таварыша па зброі, якому нядаўна польскі ўрад надаў ранг паручніка. Я ведаў пра Фляр'яна з Глыбокага (няхай даруе мне стары жаўнер, што забыў у гэту хвіліну ягоне прозвішча) і раней. І бачыў здымак маладзенъкіх жаўнераў, зроблены ў 1939-м на беразе мора пад Гданьскай амаль напярэдадні вайны. З гэтага ж, сёлетняга, на мяне глядзеў ужо даўно немалады чалавек з маладымі вачамі ў бэрэце зь Белым Арлом і адзнакамі паручніка Войска Польскага. І Іван Антонавіч згадаў, як ён, навабранец,

захопу ліцэйскага будынку АМАПам лёс вялікае іх часткі, на жаль, невядомы). Гэтая кніжкі прыносілі дадому і чыталі Ільля Сін і Міхась Баярын, Раман Падаляк і Прымавера, Сяргей Сматрычэнка і Ўсяслав Шатэрнік, Глеб Лабадзенка і Мікалай Астрэйка...

Добра памятаецца візит Янкі Брыля ў

Ліцэй у 2001 г. Майстар з ахвотай і вялікім зацікаўленнем правёў больш за чатыры гадзіны зъ ліцэістамі і выкладчыкамі, адказаў на беззліч пытаньняў, нават крыху быў засыпяваў... Тады здавалася, што гэткія сустэречы будуць яшчэ і яшчэ. Ня выпала...

Лявон Баршчэўскі, Гданьск

ЯНКА БРЫЛЬ КІМЧИК

Янка Брыль у часе канфэрэнцыі «Разнастайнасць моваў і культураў у кантэксьце глябалізацыі», 2002.

нудзіўся ў нядзелю ў казарме, і раптам зь яе далёкага кутка пачуў гукі гармоніка і роднае, незабыўнае:

А Лявоніху Лявон палюбіў...

Малады жаўнер Брыль стрымгaloў кінуўся на гэтыя гукі. І так пазнаёміўся з Флёркам...

Наша размова перапынялася тэлефоннымі звонкамі. Ніна Мацяш паведамляла, што ў яе Белаазёрску 29 градусаў гарачыні. Хрысьціна Лялько вяла гутарку пра выдавецкія справы і справы часопісу «Наша вера» (хвілінку з рэдактаркай пагаманіў і я). Патэлебанаваў Васіль Зуёнак. А яшчэ была размова з пані Калеснікавай, удавою Ўладзімера Калесніка. «Зосечка», — звяртаўся Пісьменынік да яе...

Ага, найперш я атрымаў кніжку. Тую самую, згадзеную ў набор увесну. «Па-растак». Я разглядаў прыгожую вокладку. І калі пазваніла Хрысьціна, я пахваліў аздабленыне кніжкі і рэдактарцы. На кніжцы была дэдыкацыя: «Анатолю Сідарэвічу на сорак першым годзе сяброўства». «Паглядзі, — сказаў Пісьменынік, — ці няма якое памылкі». — «Я знаёмы з вамі ўжо сорак другі год». Іван Антонавіч узяў кніжку і ўнёс у дэдыкацыю папраўку. А яшчэ Ён даў мне пакет з асобнікамі кнігі для «дзеяслоўцаў» — супрацоўнікаў рэдакцыі часопісу «Дзеяслой». Гэты пакет я мусіў перадаць Міхасю Скоблу, які пад той час «недзе прарапаў».

Калі Пісьменынік вярнуўся з Бараўлянаў і ачунуўся у бальніцы, я спыгайся у Натальі, ці ёсьць у Яго цікавасць да жыцця, да літаратуры, да падзеяў у Беларусі і ў сусвете. «А як жа?!» І я парадаваўся: значыць, усё непагана, усё добра.

Мы размаўлялі пра літаратуру. Яшчэ пасыля Бараўлянаў, у бальніцы, Іван Антонавіч дзяліўся сваім адкрыццем, якое ён зрабіў дзякуючы дачцэ Галіне. Гэта была проза Івана Шмялёва. Двухтомнік пісьменыніка ляжаў на бальнічным падаконніку. Ціпер Ён разважаў пра мову і пра стыль Івана Шмялёва. Заўважыўшы, што пісьменынік аж над-

та праваслаўны, Ён шукаў падабенства паміж Шмялёвым, Мікалаем Лясковым ды Іванам Буніным. Падзяліўся яшчэ адной радасцю — новаю кніжкаю Віктара Карамазава. «Пра Антона Бархаткова? — спытаўся я. — Той раз, як я быў у вас, прыходзіў Віктар Філімонавіч і паказваў гэтую кніжку. Добра выдадзеная». — «Не, гэта новая кніжка. Пра Гаўрылу Вашчанку». Паразмаўлялі пра апошні нумар «Дзеяслова»: пра ўспаміны Ніла Гілевіча і Ўладзімера Арлова, публіцыстыку Віктара Казька ды Сяргея Абламейкі. «Апавяданні Валодзі Сыціана чытаў?» Пачуўшы адмоўны адказ, параіў абавязковая пачытаць: добрая проза. Я прачытаў пакуль што першы апавяданні. Валодзю трэба павіннаваць: гэта проза добраага густу, добраага стылю. Думаў, напішу пра гэта ў лісьце да Івана Антонавіча, падзякую за падказку.

Згадалі ў размове і маладога гісторыка Андрэя Вашкевіча з Горадні. І яшчэ аднаго гісторыка з таго самага места, які наважыўся пісаць пра Пятра Сеўрука — заходнебеларускага паэта, талстоўца, пацыфіста, неардынарную асобу. Іван Антонавіч пераказаў мне зъмест адказу гэтаму гісторыку, які хацеў бы зрабіць з Сеўрука славянарона. А потым паказаў тэкст, які ён адмыслова напісаў для будучае кнігі пра народную артыстку Марыю Захарэвіч.

Гэта быў першы тэкст пасыля бальніцы і санаторыю. Там, сказаў Іван Антонавіч, ён не пісаў. «За вас маліліся. Наш бацюшка Андрэй Абламейка і пры сугубай екценцыі, і пры вялікім уваходзе, з Дарамі ў чашы». — «З гэтага боку ў мяне ўсё было добра». І апавёў, як за яго ставілі сувечкі ў касьцёлах.

(У суботу 22-га, калі пісьменыніка зь лепіцца прывезлы ў бальніцу, пра гэта ведалі толькі родныя і мэдыкі. На гэты раз малітвы грэка- і рыма-каталікоў не зучалі. А калі б гучалі?..)

І зноў, варнуўшыся да літаратуры, Ён як пахваліўся — сказаў, што ў бальніцу прыходзіў да яго Васіль Сёмуха і прынёс пераклад рамана Клаўса Мана. Потым я пісаў Васілю Сяргеевічу пра цеплыню ў голасе Старога і што Стары турбаваўся, ці атрымаў ён, Сёмуха, «Па-растак». І прачытаў адказ: «Кніжку Брыля атрымаў і адным духам — прачытаў». Ня ведаю сам, чаму я так люблю ягоную прозу: просьценька, шчыра, без выкрунтасаў, элемэнтарна, як карова ў цэркви, а от жа кожны раз за сэрца бярэ. Справакаваў Брыль цэлы паток мініячораў, і вось ужо хто толькі ні піша, а

ніхто так напісаць ня ўмее». І вяртаючыся да свайго візыту ў больніцу: «Мы з Брылём добрранька пагутарылі, мне аж на душы пацяплела». А пра тое, што ён атрымаў кніжку, Васіль Сяргеевіч абіцаўся патэлефанаваць Натальі, каб яна перадала гэтую вестку свайму бацьку ў Крынічнае.

Ідучы ад Янкі Брылі, я падумаў, што Ён ад'яжджае ў Крынічнае 14 ліпеня — у День узяцця Бастылі. І пашкадаваў, што не пажартаваў з гэтае нагоды. І думаў: я размаўляў з ранейшым Брылём. Стары пасыля бальнічнае эпапэ і санаторыю пасъвязаў з твару, нават памаладзеў. Пра гэтае сваё адкрыццё я наважыўся быў сказаць дочкам Івана Антонавіча, але вырашыў устрыміцца, успомніў народнае: «У добры час скажаць, а ў ліхі памаўчыць».

14-га Янка Брыль пaeхаў у роднае Панямон'е. 15-га раніцай я выехаў у Полацкі раён і далучыўся да пілігримаў, якія ўжо каторы дзень ішлі ад Усьпенскае горкі ў Віцебску, дзе забілі ўладыку Язафата Кунцэвіча, да Святое Сафіі ў Полацку, дзе цар Пётар I забіў уніяцкіх сьвятароў.

У Святоі Сафіі, дзе нам дазволілі пабыць хвілін дзесяць, я згадаў адзін момант з размовы (ня ведаў, што апошні) з Янкім Брылём. Пра тое, як Валодзя Ягоўдзік, прачытаўшы ягонае эсэ «Сустрэчы з Сафійай», зъмешчанае ў кнізе «Па-растак», абіцаў у верасьні звязіць Пісьменыніка ў Полацак. Пасыля малітваў у саборы я падумаў: Стары можа стаміцца, яму трэба будзе недзе пaaбедаць. І вырашыў я спытацца ў айца Лявоніця з Барысаглебскага манастыра ў Полацку, ці не прывециць брація Янку Брылі. Але размову з айцом Лявоніцем я адклаў на потым. Пішучы пасыля пілігрымкі ліст да асабіста мне незнамага Андрэя Вашкевіча, я напісаў яму: мы можам сустрэцца ў Крынічным 4 жніўня, калі будзем съвяткаваць 89-ты дзень нараджэння Івана Антонавіча. Вось у гэты дзень і пляніваў я пагутарыць з Пісьменынікам пра ягоную паездку ў Полацак і пра магчымы адпачынак у манаҳаў-студытаву, а потым паразмаўляць і з айцом Лявоніцем...

На будзем мы съвяткаваць у Крынічным дзень нараджэння Янкі Брылі. Не сустрэнуся я там зь сябрамі. Не палюбуюся я на тыя панямонскія краявіды.

На зыдзейснілася мара пісьменыніка яшчэ раз зъезідзіць у Полацак да чыстасе «ў сваёй непераможнай съвятысці» Сафій...

Шклоўшчына сёньня —
адзін вялізны
аграгарадок. Аляксандар
Лукашэнка не шкадуе
грошай для разбудовы
сваёй малой
бацькаўшчыны. Рэпартаж
Сяргея Мікулевіча,
Барыса Тумара.

АНДРЭЙ ЛЯНКЕВІЧ

Жыхара Полаччыны Шклоўшчына ўразіць прасторам. Лясоў тут мала, у вайну партызанаў амаль не было. Скрозь пал, і вёска на вёсцы сядзіць. Жыхара Случчыны Шклоўшчына ўразіць усюдышным Дняпром. Ён увесь час трапляецца на шляху, яго пераяжджаеш то па адным, то па другім мосце.

Уладзімер Каараткевіч даводзіў, што ў падняпроўцу ёсьць свой кшталт. Што жыцьцё ля вялікіх рэк накладае адбітак на людзей, дадае ім дынамізму й пэўнасці. Праўда, сваіх Загорскіх і Вылівахаў ён пісаў з рагачоўцаў. Але і Шклоўшчына — край урадлівы, густанаселены, з даўніяй гісторыяй. Толькі імем агульным Шклоў зрабіўся зусім зь іншай прычыны. Шклоўшчына дала краіне першага презыдэнта, Аляксандра Лукашэнку. А што Аляксандар Лукашэнка даў малой родзіме?

Горад прасторных плошчаў

У Шклоў найлепей уяжджаець аксамітным летнім вечарам з боку аршанскае шашы. Зылева зіхаціць аг-

нямі стартаўшая пляцоўка А.Лукашэнкі — саўгас «Гарадзец». А за Дняпром адкрываецца від на места. Падсветленыя, як на менскім праспэкце, будынкі, сымбастая вежа ратушы, аграмадзіна праваслаўнай царквы. Перад адштукаваным гатэлем пераліваецца бэзвыдмі колерамі фантан з падсветкай — таіх і ў Менску няма.

Пры гэтым у гатэлі, як і ва ўсім горадзе няма гарачай вады — адрубаюць на лета. Яшчэ ў гатэлі пахне Савецкім Саюзам. Старыя ложкі нязносна рыпяць. У прыбалтальні няма туалетнай паперы. Пасынедаць можна, толькі калі загадзя замовіць сіняданак у бармэна.

Затое які прасторны ранишні Шклоў! Яго цэнтральныя вуліцы ператвораныя ў праспекты, што лучаць каскад прасторных плошчаў. Перад Ратушай адна, за Ратушай другая. Між царквой і крамамі трэцяя, між гатэлем і райвыканкамам чацвертая. Між Домам культуры, паркам і базарам пятая... Толькі яны пустыя. Гэткі беларускі адміністрацыйны клясыцызм. Узорнаму асяродку для жыцьця чалавека не хапае насельнікаў. Каб

яшчэ машыны параздаваць шклоўцам, тыя плошчы запоўніць... Бо гужавому транспарту ў цэнтар гораду ўезд забаронены адпаведнымі знакамі. Ці саслаць сюды бунтоўных берасцейскіх таксоўшчыкаў?

Шклоўская плошча з тae ж кагорты, што й сівята-форы ва ўзорна паказальных вёсках калгасаў-мільянэраў машэраўскай пары. Практычнай карысці ніякай, затое прыгожа.

Яшчэ ў сонечным сівятале заўважна, што з фантанам нешта напартачылі, і ён пепралівае праз край. У сырое надвор'е на плошчы побач зь ім утвараецца вялікае балота, паўшэптам паведамляюць месцычы.

Шклоўскія эксклюзіўы

Ратуша ратуе шматпавярховы аграгарадок ад бязылікасці. «Яна ўнесеная ў амэрыканскі каталог помнікаў, — з гонарами занёўляе жыхарка гэтага самага анттыамэрыйскага кутка Эўропы. — А гадзінъік на вежы аднаўляю асабіста наш дэпутат Уладзімер Канаплёў». Абапал уваходу ў ратушу — футбольная і хакейная пляцоўкі школьнага ўзроўню.

Аказваецца, тут месцыцца не гарадзкая адміністрацыя і не музэй, а шклоўская гімназія. І гэта добры выбар. Каб яшчэ яе ўнутраны дворык ня быў зроблены «пад эўра» — без увагі на датрыманыя агульнага архітэктурнага стылю. З вуліцы ж не відаць.

Яшчэ адно ранішнje адкрыцыцё — гатэль называецца «Раднічою» не з прычыны русіфікацыі якойсці там «Крынічкі», а ў гонар славутага сорту гуркоў (так тлумачыць нам работніца Дому культуры). Парнікі пад іх сапраўды стаяць у кожным другім двары. Толькі тая ж жанчына паведамляе, што з кожным годам даюць яны ўсё менш прыбытку. «Масква іх болей не бярэ». Гуркі на базары сівяжуцькія па 800 рублёў за кг.

Краязнаўчага музэю ў Шклове няма. Былы яго будынак на замку. У Доме культуры, куды ён мусіў пераехаць, выстаўляюць Рэчыха і творы мясцовых народных майстроў. Там можна набыць абсалютна эксклюзіўныя вяхоткі, звязаныя з суворых ільняных нітак. Такія маглі б стаць брэндам Шклоўшчыны

ўпоравень з гуркамі. Уявіце сабе: «Шклоўская вяхотка! Будзь zdаровы, як...» І фота славутага земляка.

Магілёўскае божышча

Пакуль вышэй памянёнае фота ўпрыгожвае выставу «Беларусь. Дзяржаўнасць. Незалежнасць» у раённай бібліятэцы. А яшчэ — убогі кніжны аддзел цэнтральнага ўнівермагу. Там на правох турыстычнага эксклюзіву прадаюцца яго партрэты ўсіх магчымых памераў і якасці. Коштам ад 300 да 41 тысячи рублёў.

Побач з ратушай паўсталая Алея герояў — маленькая копія магілёўскай. Па адной мармуровай стэле на кожнага з шклоўскіх Герояў Савецкага Саюзу і Сацыялістычнай працы, падсвietкта і цуд савецкай бранятэхнікі ў глыбіні скверу. На ліхтарнях Алеі трапляюцца налепкі «За Свабоду». Гэтыя налепкі і значкі — адзін з найбольшых набыткаў сакавіцкіх падзеяў. Хоць нешта ды яднае сёняня ўсіх прыхильнікаў дэмакратычных зъменяў. Моладзь з значкамі сустрэцаецца і ў Шклове.

Яшчэ адзін шклоўскі цуд — прэстыжны шматпавярховік ля Дому саветаў, збудаваны за трэх месяцы пэрад «Даждынкамі». Гэтулькі гадоў прайшло, а ён усё яшчэ стаіць! — з гонарами кажуць шклоўцы.

Сёняшня адміністрацыйная пустечा ў гісторычным цэнтры ня вяжацца з вобразам старога Шклова, места даўняга і слáунага, што належала Гаштольдам, Хадкевічам, Чартарыйскім. За час існаванья горад пасыпей тройчы зъмяніць месца. Першае — гарадзішча Стары Шклоў за чатыры кіляметры ад сучаснага. Там коліс быў знайдзены вядомы шклоўскі ёлуп, якога ў апошніх падручніках цнатліва перайменавалі ў «магілёўскае божышча». Другі Шклоў стаяў на ўзгорках за вёскай Рыжкавічы. Там ужо

некалькі гадоў вядуцца ўпартыя раскопкі. На гэтым месцы плянуеца адбудаваць старую браму і адчыніць археалагічны музей пад шкляным дахам — кшталту берасцейскага. Пытаньне, чаму пачынаюць менавіта са Шклова, а не, напрыклад, з Полацку, павісае ў паветры.

Кіруе раскопкамі сёлета археоляг з Магілёўскага дзяржуніверсітэту Вольга Ляўко. Ні яна, ні яе студэнты не гавораць з намі па-беларуску.

Трэці Шклоў ажывяе сёняшняе месца з XVIII ст. Некалі ён належаў фаварыту царыцы Кацярыны князю Пацёмкіну. Пасля гаспадар зъмяніўся, але справа яго жыве дагэтуль.

АРЛагарадкі

У Рыжкавічах, дзе живе Галіна Лукашэнка, прапускны рэжым трохі памякчэў апошнім часам. «Раней, ледзь спынісцца ля хаты пад зялёнym дахам, адразу падыходзілі і правяралі дакументы», — расказываюць шклоўцы. Але на вуліцы, на якой яна живе, дагэтуль стаіць знак «Уезд забаронены». І ня толькі гужавому транспарту.

У Рыжкавічах вядзецца інтэнсіўнае будаўніцтва. Сёняшня візытоўка Шклоўшчыны — зусім ня ратуша. А новая стандартныя дамкі, засыпаныя жывірам вулкі, роў бульдозэр, варушэнне соцені работнікаў. Край узорных аграгарадкоў — вось што такое Шклоўшчына сёняня.

У Гарадцы «супэраграгарадок» ужо стаіць. Пад Шкловам — будуецца. У вёсцы Вялікі Мяжнік разам з хатамі ўзынімаюцца гіганцкія фермы. Прычым усе аграгарадкі, як запавядаў князь Пацёмкін, будуюцца ўздоўж дарог. Нічога, што ня самае камфортнае месца для жыцця, затое эфектна.

Шклоўская ратуша — адзіная, што захавалася ў першасным выглядзе.

Працяг на старонцы 8.

Уезд конныі ў цэнтар Шклова дыскрэдытае РБ.

Працяг са старонкі 7.

А за кілямэтар ад Стара-сельля з бліскучым аграгарадком туліцца засыценак Гвалтоўнік, да якога і дарогі людзкай ніяма.

Апроч Гвалтоўніка, ёсьць на Шклойшчыне вёска Хлусы, а яшчэ — Пранцаўка і Апалёнаўка. Народ тут здаўна жыў з гумарам і бяз комплексаў. Нават Александрыя — не Александрыя зусім, як высьветлілася, а Аляксандрыя. Так назначана на ўсіх дарожных указальниках. І як Александрыя Эгіпецкая была дыямантам гарадоў імперыі Македонскага, так Александрыя Шклойская — эпіцэнтэр аграбудаўніцтва. Прыезджых работнікаў болей за мясцовых жыхароў (164 двары, 333 жыхары па стане на 1995). У самы сквар, пад пякучым сонцам будаўнікі адначасова кладуць агравходнікі, капаюць агратраншэй пад агратрубы, разбудо-

1481 аграгарадок

Паводле дзяржаўнай программы развіціцца вёскі распрацаваны 1481 генэральны плян аграгарадкоў. На Берасцейшчыне плянуецца ўзвесьці 221 аграгарадок, Віцебшчыне — 256, Гомельшчыне — 238, Гарадзеншчыне — 239, Меншчыне — 325 і на Магілёўшчыне — 202.

Мяркуецца збудаваць ня менш за 50 тыс. жылых дамоў (кватэраў) сярэдній агульны плошчай 70 кв. мэтраў, у тым ліку ў Берасцейскай вобласці — 7530 дамоў, Віцебскай — 9000, Гомельскай — 8800, Гарадзенскай — 6590, Менскай — 9900, Магілёўскай — 8100 дамоў.

Агульная сума выдаткаў на реалізацыю Программы складае 69,7 трлн руб. Сярэднестатыстычны кошт аднаго дамка ў гарадку складае каля 40 млн рублёў.

Радзіма яго

«...до основанья, а затым...».

ўваюць школу, ставяць аграгарадакі. І яшчэ нешта сярэдняе між трохпавярховым парніком і двухпавярховым

ны і асэнсаваны. Ня толькі ў тым сэнсе, што можа падтрымлівацца без датаций звонку, патрэбу ў якім чалавек усьведамляе. Туалет ніколі ня будзе чистым, пакуль чалавек не ўсьвядоміць патрэбы ў тым, каб ён быў чисты. Туалетная папера такі мусіць папярэднічаць фантану з падсвяткай.

Нас найбольш уражвае 70-гадовы дзядзька ў Межніку: «Я ішачыў ўсё жыцьцё і паставіў хату. Другі прапіваў ўсё — і яму цяпер аграгарадок бясплатна».

спарткомплексам. Што ж гэта будзе? Асартымент мясцовай прадуктовай крамы яўна шырэйшы, чым у суседніх Ляўках. Нават гуркі прывезены — з базы.

У прынцыпе, у Александрыі, Гарадцы, Межніку Лукашэнка задае нармальны цывілізацыйны стандарт. Кожная беларуская вёска мусіла б стаць такой. Але «доўга гэта не пратрымаецца, — кажа адзін з шклойскіх съявтароў. — Усю гэту шклойскую прыгаражосьць людзі атрымалі за так. Гэта дом, збудаваны на пяску, а не на камені». Устойлівы той дабрабыт, які зароблены цяжкой працай, а ня той, які зь неба валіцца. Дабрабыт усьвядомле-

ляць. Прывозяць туды жыць альлаголікаў з гарадоў, цяпер хату страшна пакінуць».

Крыніца прэзыдэнцтва

Лукашэнка вырас не ў самой Александрыі, а ў Александрыі Другой — гэта кілямэтар убок, за чыгункай. Александрыя Другая паўстала ў 1938 годзе ў выніку сцягваныня хутараў у адну вёску, якая складаецца з аднаў вуліцы.

«Там была хатка-пяцісціценочка. Хто яе знае, калі яна прапала. Мы і ня ўбачылі. Мабыць, ноччу», — успамінае аднавясковец. Пра месцазнаходжанье і памеры першага жытла пер

ERRATA

У «НН» №26 у артыкуле «Драма нацыянальнага менталітэту» перакладчык зрабіў нечаканую памылку. У харектарыстыцы майстэрства нашага выдатнага акцёра Генадзя Аўсянікава слова «органичны» ён зразумеў як «ограниченны» — і пераклаў яго на беларускую мову як «абмежаваны».

Просім прабачэння ў любімага акцёра, чые творчыя магчымасці насамрэч неабмежаваныя, і ў чытачоў таксама. Зробім толькі дзіве малененькія заўвагі:

1. Ужо існуе новая генэралія беларусаў, якая ведае родную мову лепей за расейскую (наш перакладчык — адзін з іх).

2. Аўтар, Аляксандар Фядута, падчас супрацоўніцтва з нашай газэтай вывучыў родную мову ўжо настолькі, што сам знаходзіць памылкі ў перакладах уласных артыкулаў. Спадзяємся на тое, што ў хуткім часе ён будзе пісаць у «Нашу Ніву» без перекладчыка.

дарагая

шага презыдэнта съведчаць толькі ледзь прыкметныя ўзвышэнні на месцы падмурку і ганка. Паводле іншых легенды, мясцовая начальства тэлефанавала Лукашэнку і пыталася: мо паставіць на сялібе новую акуратную хату? «Вам што, гроши няма куды дзяваць?» — адказаў замляк. І замест хаты зрабіў акуратную альтанку з лавамі, сталом і нават электрычным съвятлом. Праўда, разэткі ўжо павыдзірала нечая зладзейская рука. Пад альтанкаю цвіце корч шыпіны. Побач пара яблынь ды старая вярба пры весніцах. У куце — яшчэ адна альтаначка. Сардечна, сыціла, не паниязайску, трэба сказаць. Даражкі пасыпаныя жвірам. І

ўвесь мэмарыял. Калі, вядома, не лічыць часткай мэмарыялу цвёрдую дарогу праз вёску, на месцы колішній непралазнае гразі. Або плот, які трапіў сюды

АНТ пра аграгарадок у Александрыі

«Самы сапраўдны конкурс на вакансіі трактарыстаў — гэта ўжо новы павеў у сельскай гаспадарцы. У абласных і нават рэспубліканскіх газэтах цяпер можна прачытаць такую аб'яву: «Александрыйскай гаспадарцы патрабуюцца мэханізатары. Жытло прадастаўляецца». Але гэта яшчэ ня ёсьць гарантый працаўладкаваньня. Навабранцы павінны прайсці выпрабаваўчы тэрмін».

www.ont.by

Працяг на старонцы 10.

Бальшыню аграгарадкоў ставяць уздоўж дарог.

Радзіма яго дарагая

Працяг са старонкі 9.

па дзяржаўным разьмеркамаваныні.

Праўда, найбольшы цуд Лукашэнкавай радзімы схаваны ад вока павярхоўнага турыста. «Вы на крыніцы былі? Зъездзіце», — загадкаварайіцы. «А што за крыніца? Святая?» «Святая, — съмлечца дзядзька. — Тама ён адзін раз ногі памачыў...»

Прэзыдэнцкі вігвам

Палявая дарога канчаеца ля зарослага кустоўем адходу. Уніз да ракі Ўльянаўкі зъбягаюць прыступкі з парэнчынай тримацца. Бо ад убачанага сапраўды можна ўпасыці. Першае, што бачыш, — дзесяцімэтровы вігвам. Калі вігвамы бываюць драўляныя. Ашаляваная будыніна мае дзвюхстворчатыя дзвёры, мураваную падлогу. Пасярэдзіне — каstryчка з прыспасобай класіці шампуры. «Сюды нават з гораду прыяжджаюць адыхаць. Маладзёж», — кажа тутэйшы ча-

лавек.

Вада ў плыткай Ульянаўцы крынічная. У натаптаным месцы ля берагу відаець гарэлачныя цэтлікі — тут на-

веднікі вігвamu астуджаюць напоі. Цераз раку перакинуты акуратны масток. А вакол гэтага пункту культурнага адпачынку стаіць дзі-

Найстарэйшая жыхарка Александрыі пражыла жыцьцё насупраць Лукашэнкаў.

Альтанка на месцы сядзібы Лукашэнкаў.

кея някошанае бадыльё.

Над крыніцай, з якой вёска некалі брала ваду, акуратная калодзежная стрэшка. З празрытым шкляным верхам. Крыніца стаіць поўная. Рукою дастанеш, каб зачарпнуць смачнае вады. На ёй выгадаваўся Лукашэнка. Нездарма прэзыдэнт ён прыяжджаў да сваёй першай крыніцы. У каго з нас няма такой? Але і шашлыгчыні вігвам — таксама частка эпохі, іншы бок мэдаля, гатовы экспанат у будучы скансэн А.Р.Лукашэнкі.

Ён сам прыйшоў

Ці бывае ў Александрыі Лукашэнка? «Вядома, у той самы год, як яго выбралі, ён з трывма ахойнікамі сюды на лыжах прыйшоў», — кажа тутэйшяя кабета. Праўда? Легенда? «Яшчэ прылятаў на верталёце, — дадае бабуля. — Вунь там сядай верталёт. Ішоў па вёсцы, са мной паздароўкаўся, ахове сказаў, каб адышлі. Мне ля яе ахова ия трэба, скказаў».

Бабуля — суседка Лукашэнкаў. Трыццаціградуснай гарачынёй яна поле кветнік не разгінаючыся, нават ня ёмка нам яе адрываць. Аказалася, што не разгінаецца, бо такая сагнёная і ёсьць. «А скуль вы, паны далёкія?» — пытаецца. Ёй 90 гадоў, і Саша гадаваўся пры ёй.

«Што вы тут у бабушкі выпытваеце?» — падае го

«У той самы год, як яго выбралі, ён з трывма ахойнікамі сюды на лыжах прыйшоў».

лас яе дачка, якая прыехала на лета з Барані. Яны трохі напалоханыя тым, што напісала «Камсамолка»: нібы Лукашэнка вырас у іх бабулі на руках. Людзі ў Александры пабойваюцца гаварыць. «Наш презыдэнт маладзец, — кажа бабуліна дачка. — Дарогу зьдзелалі, астаноўку зьдзелалі, заборы во якія зьдзелалі. Але дамоў людзі ў вёсцы не купляюць, дарма што яна знакамітая. Каб яшчэ дзярэўню адстроілі... Но тута якіх можа шэсьць дамоў і ё цяпера, што людзі жывуць... На месцах прэзыдэнту мяшаюць. Мы во прасілі бабе печ адрамантаваць, бо зь нёба цэгла валіцца, дык нікто й пальцам не паварушыў. А прэзыдэнт маладзец: на фэрме матцы заўжды памагаў і ў хаце...» Вы хоць не пішыце няпраўды, просіць яна наастатак. Пахне суніцамі. Гэта бабуліна праўнучка зрабіла сабе сунічную маску.

Зъядждалі з Александры 2 з адчуваннем лёгкай крыўды за... Быкава. У пісьменніка ж нікто не папытается, і на яго радзіме ў Бычках цяпер стаіць не густоўная альтанка, у якой добра думаецца пад пошум дрэваў, а новая лякіраваная па-

Вігвам над крыніцай прэзыдэнцства.

цёмкінская хата.

...Між Александрыяй і Копысьюсю, на месцы аднаго з апошніх у Беларусі паромаў, будзеца бэтонны мост. Гіганцкія быкі, як калёны Парфёнону, уздымаюцца над нешырокім яшчэ Дняпром.

Копысь належыць ужо да Аршанскага раёну, і тут няма ніякіх прыкметаў аграбудаўнічэсці. Апроч абкладзенага сайдынгам «Бару» з чабурэкамі. І платоў. Платы цяпер стаяць бэтонныя, штыкетныя, харошыя,

бясплатныя па ўсёй краіне. Машэраўскай якасці!

З магутных валоў копысюка замчышча Александрыя за ракой здаецца вялікім мурашнікам. І ўспамінаеца Эклезіяст: «І гэта мінецца...».

Здымкі Андрэя Лянкевіча

За што забілі беларускага хлопца?

Сталі вядомыя акалічнасьці гібелі 20-гадовага беларускага студэнта Аляксея Васілеўскага, які быў забіты ў ЗША. Аднак адказу на пытаньне, хто і чаму забіў беларускага хлопца, пакуль німа. Піша Ірына Чарняўка.

Нагадаем, што трагічная навіна з амэрыканскага штату Мэн прыйшла 20 чэрвеня. У невялічкім гарадку Ўэлз быў забіты 20-гадовы студэнт Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверситету Аляксей Васілеўскі, які за два дні перад тым прыбыў у Штаты па студэнцкай праграме і ўладкаваўся на працу. Цела хлопца знайшлі раніцай каля інтэрнату, у якім жывуць такія самыя студэнты зь Беларусі, Польшчы, Баўгарыі. Хлопец памёр ад удара нажом у шию. Праз падтара тыдня Аляксееў бацька прывёз цела сына з Штатаў і пахаваў у родным Шчучыне.

«За што?! Вось вы мне скажыце, за што можна за два дні забіць дзіця?! Бываюць катастрофы, бываюць здарэнні — там ніхто не вінаваты. Але тут хтосьці мусіць быць пакараны за тое, што майго сына забіл!» — гэтым пытаннем вось ужо месяц жыве маці Аляксея Яніна Браніславаўна.

«Гэта быў чалавек будучыні...»

Сапраўды, съмяротных

ворагаў у Штатах Аляксей мець ня мог: зь Беларусі прыляпшоў сам, а там праżyў замала, каб пасыпець кагосыці так супраць сябе настроіць. Дый мяркуючы па тым, якую харктарыстыку даюць хлопцу людзі, што яго ведалі, у яго ў прынцыпе не магло быць ворагаў. «Добры хлопец, спакойны, яго любілі. Талковы, не задзірысты, выдатна вучыўся, старанна вывучаў ангельскую мову, — кажа Аляксеева бытая клясная кіраўніца Таіса Майко».

«Ён паступіў на платнае, а праз год яго перавялі на бюджет за добрую вучобу. Ён жа атрымоўваў павышаную стыпэндыю, — кажа дзядзька хлопца Анатоль Васілеўскі. — Гэта быў мой любімы пляменынік: съціплы, абсолютна бесканфліктны, працавіты, мэтанакіраваны — хлопец, які хоча жыць! Ён так даўно марыў у бачыць Амэрыку і пaeхаў туды зусім не па гроши, з гэтым у сям'і праблем німа. Ён хацеў убачыць съвет!»

«Я магу сказаць, што Аляксей — гэта чалавек бу-

дучыні», — кажа Аляксеева аднакурсніца.

«Я такога сына страціла — ня ведаю, як мне жыць далей! — плача маці. — Ён такі сын добры, увесь час мне тэлефанаваў». «Мамачка, я буду табе кожны дзень тэлефанаваць, ты не пераймайся!» — абяцаў ён перад адлётам.

На пытаньне, ці мог Аляксей спракаваць нейкі спантанны канфлікт, які б імгненна перарос у бойку, усе адказваюць катэгарычна: «Не!»

«Напішу праз дні трэバ...»

Між тым съледчыя штату Мэн найбольш імавернай лічаць вэрсю самазабойства. Дзядзька Анатоль Васілеўскі, які разам са сваім братам Рыгорам, Аляксеевым бацькам, лятаў у Штаты па цела пляменыніка, распавёў «НН» пра размову са съледчым, сэржантам Мэцью Сыцюартам. Той на карысць вэрсii самазабойства прывёў два аргументы. Па-першое, нож, знайдзены недалёка ад цела, меў адбіткі пальцаў толькі Аляксея і ніякіх іншых. Па-другое, на шыі хлопца была толькі адна рана, съмяротная, але каля яе — яшчэ некалькі наколаў на скуры. Па вэрсii съледчага, такім чынам хлопец прымяраўся, каб дакладна ўдарыць сябе ў сонную артэрię.

Аднак для сваякоў гэтыя аргументы падаюцца зусім непераканаўчымі: «Нож гэты — звычайні кухонны, з кухні інтэрнату. Там павінны быті быць адбіткі сама меней некалькіх дзясяткаў чалавек, а чамусыці засталіся толькі Аляксеевы!» — кажа Анатоль Васілеўскі.

А ў тое, што Аляксей мог прымервацца да ўдара ва ўласную шыю, гэта значыць разважліва рыхтаваў суйцид, родныя катэгарычна адмаўляюцца верыць.

Дый як паверыць, калі за некалькі гадзінай да съмер-

ці Аляксей даслаў родным абсолютна аптымістычны электронны ліст: «Усім вітанье! Сённяня быў першы працоўны дзень! Працаўаў толькі, праўда, з гадзінай! З заўтрашняга дня пачынаецца паўнавартасная праца, 10 гадзінай!.. 5 працоўных дзён на тыдзень! На жаль, ня здолеў пакуль набыць сабе лісанед, безь якога тут практычна як бязь ежы — самы неабходны сродак!.. Учора хадзіў на акіян, проста цудоўна, загараў на сонцы, троху падпаліў скuru — сённяня ўжо нармальна!.. Ня ведаю, калі змагу напісаць наступным разам, хутчэй праз дзінікі 3—4!»

Акрамя гэтага, ёсьць яшчэ шэраг дэталяў, якія падаюцца сваякам не利亚чымі і, зь іхнага пункту гледжання, съведчаць на карысць вэрсii аб забойстве.

«Нам абяцалі паказаць усё...»

Цела Аляксея было знайдзенае наступным ранкам непадалёк ад лесьвіцы на заднім двары невялікага будынку студэнцкага інтэрнату. Гэтыя ўсходы вядуць з задняга двара на супольную кухню першага паверху. Пад лесьвіцай ёсьць закутак, дзе студэнты на ноч пакідаюць свае ровары. Менавіта гэтае месца, самае цёмнае ў двары, — адзінае, якое не асвятляецца ўначы. І менавіта тут быў забіты Аляксей.

Съледчы мяркую, што трагічнае здарэнне адбылося між другой і чацвёртай гадзінамі ночы. Хлопец паслья ўдара нажом жыў яшчэ максымум дзіве хвіліны, і ў гэтыя дзіве хвіліны ён поўз да лесьвіцы, здолеў працягнуці каля шасыці метраў. У гэты момант яго заўважыла зводдаль беларуска, жыхарка інтэрнату, якая вярталася са спатканняня са сваім хлопцам. Яна пасылья рассказала съледзству, што бачыла, як паўзе нейкі чалавек, але

падумала, што гэта нейкі п'яны, асаблівай увагі на яго не зьвярнула ды пайшла да сябе. Ніякіх крыкаў перад тым яна таксама, кажа, ня чула. Але родныя хлопца мяркуюць, што дзяўчына ведае больш, чым распавяла.

«Мы былі на гэтым месцы праз тыдзень пасыля Аляксеевай съмерці, — расказвае Анатоль. — Трава там засцавалася ўся прапітаная яго крывёю».

У ноч гібелі Аляксея на студэнцкай кухні была гулянка. Пра гэта сваякі даведаліся не ад съледзства — Анатоль разгаварыўся панольску з польскай студэнткай, калі наведваў інтэрнат. Дзяўчына расказала, што жыхарам інтэрнату адміністрацыя вытлумачыла выпадак такім чынам: хлопец наглытаўся наркотыкаў і сам сябе забіў.

Дзядзьку і бацьку не паказалі пакою, дзе два апошнія дні пражыў Аляксей, бібліятэкарка адмовілася пусціць іх да кампьютара, на якім хлопец пісаў свой апошні мэйл.

«Калі мы ляцелі ў Штаты, нам абязцілі паказаць усё, што мы заходзім паглядзець, і арганізація сустрэчы з усімі, з кім мы заходзім паразмаўляць, — расказвае Анатоль. — А на самай спрадве аказалася так, што нас ад інфармацыі далікатна адсунули: то сустрэчы не маглі адбыцца, то адбываліся, але ўсе размовы трэба было хутчэй-хутчэй заканчвацца».

«Мы баяліся, што нам не аддадуць цела...»

Але найбольш змучылі сваякоў праблемы з вывазам цела. «Мы вырашылі ні на чым не настойваць, нічога не дамагацца, бо баяліся, што нам ўвогуле не дадуць вывезыці Аляксея», — кажа Анатоль Васілеўскі.

Паездку Аляксея Васілеўскага, а пасыля і візит сваякоў па яго цела арганізоўвала менская фірма «Star

Аляксей Васілеўскі быў выдатнікам, але БТ заявіла, што ён меў праблемы з вучбой.

Travel». У Штатах прымаючай арганізацыяй для беларускіх студэнтаў была кампанія CIEE («Council on International Educational Exchange»), гэтая ж фірма ўзяла на сябе клопат пра сваякоў і кампэнсавала затраты на перавозку цела, што не былі прадугледжаныя страхоўкай Аляксея. Перакладчыца CIEE увесь час супрададжала дзядзьку і бацьку хлопца, першы дзень, пакуль не запячаталі труну, зь імі быў таксама прадстаўнік беларускага консульства ў Вашынгтоне Віктар Чараховіч.

Вылецец у Менск плянівалі ў сераду, але раптам ад перакладчыцы даведаліся, што «Люфтганза» ня хоча везыці на борце труну. Пазней CIEE паведаміла, што дамовілася зь «Люфтганзай» на вылет у чацвер, але тут тэлефануе В. Чараховіч і кажа, што вывезыці труну можна будзе толькі ў нядзелью. У чацвер, калі ўжо стаялі на рэгістрацыі, перакладчыца зноў паведаміла, што ёсьць праблемы.

«Мажліва, што ўсё сапраўды так і было, як яны казалі, і тут толькі нейкая няўзгодненасць атрымалася, але выглядала на тое, быццам CIEE была зацікаўлена ў тым, каб мы ня надта цікавіліся акалічнасцямі гібелі, а беларускае консульства — тым, каб мы, змучаныя ўсім гэтым, распачалі міжнародны скандал», — кажа Анатоль.

«Мы хочам ведаць — за што...»

Віктар Чараховіч паведаміў нам, што беларускае дыпляматычнае ведамства даслала спэцыяльную ноту на адрес дзярждэпартамэнту ЗША з просьбай, каб съледзства было праведзена як мага дакладней і апэратыўней.

БТ яшчэ да пахавання хлопца выдала сюжэт, у якім было заяўлена, што Аляксей Васілеўскі меў праблемы з вучбой, таму і зъехаў у Злучаныя Штаты, «паддаўшыся на абяцанкі лягчайшага жыцця».

«Яшчэ там, у Штатах, мы

з бацькамі Аляксея вырашылі, што калі іх мэта — скандал, то мы гэтага скандалу падняць не дамо, — кажа Анатоль Васілеўскі. — Мы проста хочам ведаць — як і за што яго забілі!»

P.S. У БНТУ, асабліва на факультэце маркетынгу, мэнеджменту і прадпрымальніцтва, дзе на трэцім курсе вучыўся Аляксей, студэнтаў, што таксама зъехалі ў Амэрыку на лета, плянуюць выгнаць з вучобы. Юрыдычная падстава — пропуск вытворчай практыкі. Як расказаў «Нашай Ніве» намеснік дэкана факультэту Андрэй Рахлей, такая норма існуе даўно, але раней «да-пускаліся розныя вольнасці». Пасыля трагічнага здарэння адміністрацыя факультэту будзе дзейнічаць згодна з правіламі вышэйшай школы: «Хто своечасова ня здасць практыку без паважнай прычыны, будзе выключаны», — кажа намеснік дэкана.

Я Чавэса бачыў

Уга Чавэс усё ж прыехаў ў Беларусь. Хай візит атрымаўся і не зусім такі, якім чакалі. У панядзелак 24-га заманілася мне паглядзець на лацінаамэрыканскага дыктатара і аднагодка беларускага презыдента — ня так часта ў Беларусь прыяжджаюць кіраўнікі не эсэндэўскіх дзяржаваў. А пра Чавэса ж яшчэ гавораць, што ў пароўнаньні зь ім Лукашэнка выглідае сапраўдным амэрыканцафілам.

Адзінай для шараговага чалавека магчымасцю ўбачыць высокага госьця было ўскладаныне кветак на плошчы Перамогі. Плянавалася, што вэнэсуэльскі лідар зьявіцца там у 13.40. Я й прыйшоў туды ў адпаведны час.

У падземным пераходзе ўжо дзяжурылі прывезеныя аўтобусамі БРСМ-Маўцы, ганаровая варта й презыдэнцкі аркестар. У кожнага, хто меўся ўбачыць Чавэса, да адзіння мусіла быць пры-

шпіленна чырвона-зялёнай стужка.

Час ішоў, а Чавэс усё не зьяўляўся. Некаторыя цішком пачалі выказваць крамольнае меркаванье: можа, зусім не прыедзе? Усе нэрвалісіся.

Рослыя хлопцы з Акадэміі фізычнага выхавання пыталіся адзін аднаго: а дзе тая Вэнесуела? Гэта ў Ціхім акіяне? Змучаны музыка з аркестру наракаў, што ад стомы ня ўстане ні сядзець, ні стаяць, ні ляжаць. Сыёка (30 паводле Цэльсія) і смага сапраўды былі знакамітая.

Неўзабаве гледачоў пачалі выпускаць на пляц. Мне ўдалося ўплюшчыцца ў шэрагі лукамольцаў і прайсьці на плошчу. (Я быў, напэўна, адзіным бяз той чырвона-зялёнай стужачкі.) Присутнім раздалі беларускі і вэнэсуэльскія сцяягі (я ўзяў вэнэсуэльскі), каб імі вітаць презыдэнта баліварыянскай краіны.

І калі ў пераходзе было яшчэ не бяды, то на сонцы стаяць было папросту немагчыма.

Нейкаму пільнаму гэбісту не спадабалася саколка на маім суседзе з выявай амэрыканскага сцяяга: «Ты ў першыя шэрагі ня лезь, а то і зусім сыдзі з плошчы», — ласкова параіў ён. Студэнты, пакутуючы ад сквару, спрабавалі паціху збегчы з сустрэчы, але іхнія выкладчыкі ў самым зародку перарывалі гэтыя несур'ёзныя намеры. Тым больш дзіўным выглядала тое, як на пляц нейкім чынам змаглі прарвацца два альканоўты з Заводзкага раёну. «Што вы тут робіце?» — было запытаныне ахойнікаў. «На Чавэса прыйшлі паглядзець».

«Валіце адсюль, пакуль не атрымалі, гэта ж закрытае мерапрыемства».

Прайшлі ўжо дзіве гадзіна, а Чавэса ўсё няма. Сонца настолькі моцна нагрэла ў га-

лаву аднаму сталаму мужчыну, што ён страціў прытомнасць праста на прыступках пераходу. Усё б нічога, але праз пару хвіляў якраз павінен быў зъявіцца непараўнальны Уга. У аўральным рэжыме была выклікана хуткая дапамога, і ўжо праз пару імгненіньняў дзядуля быў унутры машыны. Пасыпелі — Чавэса яшчэ не было. Чамусыці мне здаецца, што пра гэты выпадак не згадае ніводзін дзяржаўны рэпарцёр.

Вэнэсуэлец зъявіўся на плошчы ў суправаджэнні Віктора Шэймана ў той момант, калі гадзіннік паказваў 16.00, а цярпеньне людзей было на мяжы. Чавэс адразу пачаў дасылаць тым, хто яго сустракаў, паветраныя пацалункі і бясконца прыкладаў руку да сэрца, паказваючы, што вельмі любіць нас. Ён зъяздіў асьляпільны усымешкай.

Яшчэ некалькі хвілін — і вэнэсуэлец ужо ўсклаў да манумэнту кветкі і пайшоў у народ. Чавэс доўга рассказаў пра тое, як ён любіць дзяцей і моладзь, пра тое, што запрашае маладых беларусаў наведаць яго краіну. Уга дзяліўся плянамі, як ён скора пабудуе новы съвет, дзе ня будзе бедных. Ни мог Чавэс не згадаць і пра свайго найлепшага халупніка — Кастра: ён паведаміў, што хоць Фіделью хутка ўжо будзе восемдзесят, але ў душы ён застаецца ранішнім хлапчуком.

Чавэс ідэальна адчувае сябе ў слове, ён бы мог гаварыць яшчэ гадзінамі, але яго няспынна ціснуў час. Яшчэ перед сыходам ён пасыпей пацінунці руку і паабдымацца з вэтранамі, а таксама заклікаў усіх пачаць змагацца з сусветным імпэрыялізмам.

Не пасыпей Чавэс сесыі ў машыну, як некаторыя навучэнцы ўжо далі лататы з пляцу, а Уга на развітаныне працягваў махаць сваёй магутнай рукой.

Зыміцер Панкавец

Краты італьянскія і беларускія

У Беларусі можа разгарэцца футбольны скандал, падобны да італьянскага. Піша Зыміцер Панкавец.

Галоўная футбольная наўіна лета — не перамога зборнай Італіі на мундыйлі, а буйны карупцыйны скандал на Апэнінах. У скандале аказаліся замяшаныя адразу чатыры клубы сэрыі «А»: «Ювэнтус», «Мілян», «Ляцьё» і «Фіярэнціна».

Праслухоўваньне тэлефонных размой высьветліла, што гендэрэктар «Ювэнтусу» Лучана Моджы меў магчымасць уплываць на прызначэнне арбітраў на матчы італьянскага чэмпіянату. Усяго налічылі 19 такіх паядынкаў. 12 з іх звязаны са «Старой сініёй». Як вынік, «Ювэ» і пацярпеў найбольш — турынскі клуб адпрайляеца ў сэрыю «В». Але ня гэта найгоршае для яго заўзятараў. Клуб будзе мець на старце чэмпіянату мінус 17 пунктаў. Мусілі разьвітацца з элітай «Ляцьё» і «Фіярэнціна», але апэляцыйны суд 25 ліпеня пашкадаваў рымскі і флярэнтыйскі клубы. Яны застаюцца ў эліце. «Ляцьё» будзе мець на старце мінус 11 пунктаў, «Фіярэнціна» — мінус 19. «Мілян» — мінус восем пунктаў.

Гледзячы на Італію, згадваеца, як пару гадоў назад спартовая газета «Прэсс-бол» выйшла з сэнсацыйным артыкулам «Апэрацыя “Крот”», у якім расказвалася пра дагаворныя матчы ў

Рэдактар «Прэссбала» звярнуў увагу на дзіўныя пройгрышы беларусаў чэхам і малдаванам.

чэмпіянаце Беларусі, а таксама гульні нацыянальнай зборнай. Аўтары публікацыі галоўны рэдактар Ўладзімір Беражкоў (на фота) і журналіст Юры Доўнар пісалі, што зборная Беларусі прайграла два дзіўныя матчы восеньню 2004 году малдаванам і чэхам. Прокуратура нават распачала крымінальную справу паводле звестак газеты.

Ці магчымы падобны да італьянскага суд у Беларусі? Спартовы журналіст Сяргей Аляхновіч кажа, што ў імавернасці такога працэсу верыцца з цяжкасцю. «Але вельмі хацелася б, каб гэта здарылася. Літаральна пару дзён таму вярнуўся з Польшчы, там таксама нібыта арыштавалі некалькі футбольных судзы-

дзяў. Не хацелася б, каб Беларусь адставала ад сваіх суседзяў. Тым больш што Беражкоў зрабіў усё, што ад яго залежала як ад журналіста. Цяпер ужо справа за праваахоўнымі органамі».

Сам сп.Беражкоў настроены больш аптымістычна. Ён упэўнены, што падобны працэс у Беларусі можа пачацца ў найбліжэйшы час: «З дагаворнымі матчамі ситуация такая, як некалі ў СССР з сэксам: іх у нас нібыта няма, але ж такія матчы былі, ёсьць і будуть, калі зараз не разабрацца з гэтай проблемай. Галоўнае цяпер — разабрацца ў сітуацыі і пакараць вінаватаых. І я думаю, што такое адбудзеца, тым болей Італія зь Нямеччынай падараўвалі нам цудоўны прэцэ-

дэнт. Пакуль што «Прэсс-бол» ня мае магчымасці пісаць пра справу «кратоў», бо мы ня можам парушаць тайну съледзтва, але, калі зьявіцца юрыдычная магчымасць, чакайце новых матэрыялаў. Я думаю, што здаровы сэнс урэшце пераможа і суд пачнеша».

Пытаньне дагаворных матчоў становіцца галоўнай праблемай сучаснага футболу. То ў адной, то ў другой краіне становіцца вядомымі факты карупцыі на футбольных арэнах. Асабліва шкода заўзятараў, якія часам нават і не падаразоўшы што зьяўляюцца съведкамі ўсяго толькі добра сплянаванага спектаклю, а не сапраўдных спартовых жарсыяў. Зло павінна быць пакаранае.

Юлія Дарычкевич

Лукашэнка падарыў Чавесу шаблю, а той сказаў, што абедзьве краіны мусяць трymаць руку на клінку. Піша Аляксандар Класкоўскі.

Палітыкі часта акторствуюць, але гэтыя перамовы ператварыліся ў шчырае братаньне. Два презыдэнты аднагодкі, такія не падобныя з выгляду, часам падаваліся блізнятамі. Ці даўно Лукашэнка заяўляў, што Ленін і Сталін — сымбалі нашага народу? Чавес, ледзьве сышоўшы з трапа, пахваліў, што ў Беларусі сталі яваю ленінскія запаветы, і наведаў «Лінію Сталіна».

Госьць прылягнець з далёкага мэрыдыяну, але якія блізкія паралелі! Былы афіцэр Чавес прыйшоў да ўлады пад лёзунгам змагання з карупцый. Зладзіў пару рэфэрэндумаў, замяніў апазыцыйны парламэнт кішэнным, перапісаў канстытуцыю і стаў душыць палітычных пратэсты. Ён — аматар прастамоўай рыторыкі, вайсковых гульняў і спорту.

Два кірунікі ідэальна сышліся на глебе антыпатыі да сусьеветнага гегемона, «псэўдаеканамічных рэформаў» ды «каляровых рэвалюцый». Цяпер Беларусь з Вэнсуэлай, як засьведчана ў адмысловым мэмарандуме, — стратэгічныя партнэры. Зрэшты, назначае палітолаг Валер Карбалевіч, Лукашэнку заўжды ставала абачлівасці, каб не загуляцца з агнём. Так было ў стасунках з Садамам, Мілошавічам, цяпер — з Ахмадынэжадам. Наўрад ці дарэчы беларускаму презыдэнту і ляўры сузаснавальніка антыамэрыканскага інтэрнацыяналу, аўтарскі праект якога Чавес не без дасыцінасці называе «восьсю добра». Вэнсуэльца тут не пераплюнеш, а поўхаў на міжнароднай арэне Менску і так стае.

Застаецца піяр-навар для свайго

Танец з шаблямі

электарату. Дзяржаўныя мэдыі вылупзываюцца са скуры, ствараючы ілюзію кіпучых міжнародных стасункаў. Глядзеце, аж з іншай паловы зямной кулі да нас такія зухі пішуць!

Натуральна, маўчок пра тое, чаму не зазіраюць суседзі — дзяржаўныя лідэры з Вільні, Рыгі, Варшавы... Чаму афіцыйны Менск ня можа палітычна паразумецца з Эўропай, куды прадае ўжо болей за палову свайго экспартнага тавару.

З Вэнсуэлай жа таваразварт сёлета складае 6 тысячаў даляраў: за

акіянам купленыя некалькі запчастак ды скрынка экзатычнай садавіны. Незалежныя эксперыты скептычна глядзяць на пэрспэктывы прапрыву ў эканамічных стасунках. У сусьеветнага рынку свае законы, палітычна пуга тут мала дапамагае. Што да імавернага збройнага бізнесу, то тут нас пэўна ж заткне за пояс Расея. Чавес зь цікавасцю агледзеў беларускі арсэнал, аднак задаволіўся падоранай калекцыйнай шабляй. А мільярд даляраў павёз у Москву — наважыўся прыдбаць для сваіх сокалаў партыю «Су-30».

Акцыя салідарнасці зь Дзянісам Дзянісавым, актывістам, зь якім звязвалі стварэнніе ру «Бунта». Менск, 25 ліпеня. У Інтэрнэце звязвалася інфармацыя, што 22 ліпеня Дз.Дзянісава невядомы і вывезены за межы Менску. Ужо некалькі дзён нічога невядома, дзе ён ёсьць. Урэзцы: Дзяніс Дзянісай.

ЮЛІЯ ДАРАЦКЕВІЧ

Сёньня ў яго стае на гэта нафтадаляраў (сцішана гавораць і пра какайнавы транзит). Але як толькі цэны на «чорнае золата» пахіснуща, вэнэсуэльская мадэль лясьненца, назначаюць эканамісты. І тут вялікае падабенства зь «беларускай мадэллю», што ліпіць на танным газе ды — во дзіва! — таксама нафтавай рэнце.

Ачмурэлъя ад папулізму народы рана ці позна мусіць расплачвацца. Пэруанскі пісьменнік Марыё Варгас Льеса напісаў пра Чавесаву Вэнэсуэлу артыкул «Самазабойства аднае нацыі».

Загаловак працінае токам, бо да яго цалкам дапасуецца і пэсымістичны сцэнар для Беларусі. Дзякую Богу, гэта не адзіны сцэнар.

Запіскі аб Сыцяпану Кірыешку

Фэльетон Лёліка Ушкіна.

У Холмса быў Ватсан, у Эркюля Пуаро — Гастынгс, у Ніпа Вульфа — Арchy Гудвін і толькі вялікі сышчык Сыцяпан Су...(дзеля кансьпірацыі назавём яго Кірыешка) застаўся без партнера і летапісца сваіх подзвігіў. Цяпер, калі справа «Партнэрства» дайшла да суду, так болей заставацца ня можа.

Пропаную свою сціплую кандыдатуру.

... У той незабытны лютаяўскі вечар у нашай маленъкай кватэры панаваў хаос. Бліскучы мозг Сыцяпана вырашаў загадку — колькі пацукоў спатрэбіца грузінскім тэрарыстам раскласыці ў вёдрах і давесыці да стану атрутнай масы, каб хапіла вырубіць усіх мужчынаў са спэцыяльнасцю муляра чацвёртага разраду ў Фрунзэнскім раёне.

Пацуکі не жадалі разлагачца і бегалі па пакоі, пажыраючы Сыцяпанавы граматы ды шматлікія партрэты Дзяржынскага.

Раптам на прыступках пачуліся нейкія крокі: гэта быў кліент.

Кліент аказаўся рослым мужыком прыблізна пяцідзесяці двух гадоў, з лысінай, якую ён акуратна зачэсваў, і шклянымі вачамі, у якіх быў адлюстраваны жах.

Ня проста жах, а супэр-гіпэр-жах!

— Я дыктатар адной усходнеэўрапейской краіны, — пачаў госьць. — На насу выбары, перад якімі я зазвычай праста ўсіх запалохваю... Але вось днімі я па прыколе прачытаў Канстытуцыю і знайшоў гэта: «Падрыхтоўка і правядзенне выбараў адбывающа адкрыта і галосна». А што калі гэта па прыколе прачытаюць і мае ворагі? Цяпер вы разумееце, Сыцяпане, чаму я крычу па начах? Чаму падчас апошняга рефэрэндуму я не падкарэктуваў гэты артыкул?! Чаму?...

— Спакойна, — Кірыешка заўсёды ведаў выйсьце. — Мы павінны хуценька ўнесьці папраўкі ў Крымінальны кодэкс ад забароне дзейнасці ўсяго незарэгістраванага, і тады Вы лёгка перасадзіце ўсіх ваших апанэнтаў.

— Праўда? — Госьць паглядзеў на сышчыка з надзеяй.

Мы са Сыцяпанам паехалі ўносіць папраўкі. Аднак не пасыпелі мы разгарнуць кодэкс, як я адчуў на сваёй шыі холад рэвалвэрэа.

— Стаяць. А зараз павольна павярнуцца.

Перад намі былі трох хлопцы і дзяўчынка.

— Вітаныне ад National Democratic Institute, — сказаў адзін з хлопцаў і выстраліў сышчыку ў сэрца.

Але той нават не зварухнуўся.

Шакаваныя актыўісты, пакідаўшы рэвалвэрэа і мабільнікі зь літоўскімі нумарамі, збеглі.

Я ня верыў вачам:

— Што здарылася, Кірыешка?

Ён пасыміхнуўся: — Яны забыліся, што ў мяне, як чэкіста, чыстыя руکі, халодная галава і гарачае сэрца: кулі ў ім праста плавяцца. Вось калі б яны пальнулі мене ў лёгкае або пахвіну...

Мы зрабілі свою справу з папраўкамі.

Кліент быў праста шчасльівы. У знак падзялі ён нават паабяцаў Кірыешку грамату, аднак той адмовіўся. Ён ніколі ня браў грамату ад жанчын і выпускнікоў MagiLéúskага пэдуну.

А ў нашай маленъкай кватэры зноў настала нудота. Вялікі сышчык працягваў ставіць досьледы на пацуках і гуляў з маўзэрам Дзяржынскага, напаўняючы пакой чароўнымі гукамі «піф» і «паф».

Загнулі цану, а цяпер расплачваецца

Беларусь будзе пастаўляць угнаенны ў Кітай «на ўзаемапрымальных умовах», заявіў віцэ-прэм'ер.

Беларуская калійная кампанія (БКК) заключыла контракт з Кітаем — адным з галоўным імпарцёраў нашай сыварыні. Выступаючы ў аўторак перад беларускімі дыпляматамі, першы намеснік прэм'ер-міністра Ўладзімер Сямашка заявіў, што дакумэнт падпісаны «на ўзаемапрымальных умовах», а заплянаваныя аб'ёмы экспарту ўгнаення ў па выніках году будуць выкананыя. Аднак гэтыя сцвярджаныні віцэ-прем'ера выклікаюць сумнівы. Згодна з новым контрактам, аб'ём прададзенай у Кітай прадукцыі складзе 1,7 млн тон угнаення, што меней, чым у 2005 г., калі было прададзена 2 млн тон.

АНДРЭЙ ЛІНКЕВІЧ

Салігорскія руднікі зноў працују на поўную моц.

Што да цаны, то віцэ-прем'ер яе не называў. Адмаўляецца ад камэнтароў і БКК. Інтэрнэт-газета «Салідарнасць» мае звесткі, што прадстаўнікі Кітаю сышліся на цане 190 далараў за

тону. Шмат гэта ці мала? Адказаць на гэтае пытаннё няпроста, піша gazetaby.com. Справа ў тым, што гандаль угнаеннямі, як і многія іншыя сфery дзейнасці ў нашай дзяржаве, цяжка на-

зваць празрыстым. Адны крыніцы сцвярджаюць, што летасць Беларусь аддавала прадукцыю па 165 далараў за тону, а на пачатку прамаваў мэнеджэры БКК разылічвалі падняцца цана да 205. Другія кажуць, што раней прадавалі па 210, а хапеці — па 240—245 далараў за тону.

Летасць месячныя паставкі складалі каля 650 тысяч тон. Апошняя ж некалькі месяцаў гэтага году «Беларуськалій» прадаваў толькі пад 300 тысяч тон угнаення ў за месяц. У выніку краіна можа недаатрымаваць валюту. Летасць даход ад продажу калійных угнаення ў складу каля мільярда далараў.

МБ

28 ліпеня суд над «Партнэрствам»

АНДРЭЙ ЛІНКЕВІЧ

28 ліпеня ў судзе Цэнтральнага раёну Менску распачнеца працэс над актыўістамі незарэгістраванай грамадzkай ініцыятывы «Партнэрства», якія мелі намер весыці незалежнасць незалежнасці за выбарамі презыдэнта. Мікалая Астрэйку, Цімоха Дранчука, Эніру Браніцкую і Алеся Шалайку вінавацяць у дзейнасці ад імя незарэгістраванай арганізацыі (арт. 193 ч. 2 Крыміナルнага кодэксу). Працэс будзе закрытым, пра што паведаміў судзьдзя Ленід Ясіновіч, які будзе яго

весыці.

21 лютага чатырох актыўістах арыштавалі супрацоўнікі КДБ. Ім закідаюць падрыхтоўку масавых беспадрадкаў шляхам абвяшчэння нібытага загадзя падрыхтаваных выніку ў экзыту-полаў. Аляксандар Мілінкевіч сустрэўся напярэдадні працэсу са сваякамі арыштаваных, а таксама з эўрапейскімі дыпламатамі, якіх заклікаў зрабіць усё для вызвалення юнакоў. Ён лічыць іх палітычнымі вязнянімі.

Сямён Печанко

Дзень незалежнасці ў Берасьці дазволілі ў забарані

27 ліпеня ў Берасьці на стадыёне «Будаўнік» меўся адбыцца мітынг «За свабоду! За незалежнасць!», прысвячаны 16-й гадавіне прыняцця Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце. «Сёньняшні рэжым прадае незалежнасць краіны за танны газ. Хаваючыся за гучнымі фразамі аб захаванні суверэнітэту, улада думае толькі пра тое, каб захавацца самой», — так арганізаторы мерапрыемства вызначаюць галоў-

ную думку мітынгу.

На мітынг зъбіраўся прыехаць Аляксандар Мілінкевіч. У гэты дзень ён меў намер таксама наўедаць уладальнікаў маршрутных таксавак, якія трымаюць галадоўку.

Але, мусіць, у апошнім момант лібералам у берасьцейскай адміністрацыі далі па шапцы, і яны адклікалі ўласнай рукой выдадзены дазвол.

МБ

Дрэваапрацоўка будзе нацыяналізаваная

На апошній нарадзе Саўміну прэм'ер-міністар Сяргей Сідорскі заяўв, што «малаэфектыўныя прыватныя прадпрыемствы дрэваапрацоўчага комплексу будуць нацыяналізаваныя». У «Беллеспапрапраме» адмаўляюцца гаварыць, які адсотак прадпрыемстваў працуе малаэфектыўна, бо, як зазначылі там, не існуе такога крытэру, які б вызначаў гэту малаэфектыўнасць. А.Лукашэнка ж у сваю чаргу сказаў, што калі ў галіне дрэваапрацоўкі ня будзе наведзены парадак, то міністар Пётар Сямашка можа апынунца на лаве падсудных.

Парадак можа заключацца ў тым, што прыбытковая галіна цалкам пярайдзе пад контроль Кіраўніцтва спраў прэзыдэнта, якое ўжо актыўна дзеянічае ў гэтай сферы.

Зыміцер Панкавец

Помнік Багдановічу не зьнясуць, дык упрыгожаць

У рэдакцыю «НН» звярнуліся чытачы-менчукі, занепакоеныя сюжэтам пра ремонт Опэрнага тэатру, паказаным на тэлеканале СТВ. Зь сюжету вынікала, што перад Опэрай на цэнтральнай алеі зъявіцца фантан. Скульптар Генадзь Буралкін настойваў, што найлепшым упрыгожынем парку маюць стаць скульптуры Апалёна і Пана, якія спрачаюцца міжсобу. Помніка паставу на праекце, паказаным у сюжэце, не было... «Не дапусьцім зносу!»

— перажывалі людзі.

Тэатар сапраўды зьменіць сваё аблічча. Кажуць, што яму нададзуть рысы, якія задумваў аўтар — архітэктар Іосіф Лангбард. Зьнікне купал над будынкам, у порціках паўстануць скульптуры чатырох муз.

Аднак галоўны ахітэктар інстытуту «Белпраект» Анатоль Шаболін адназначна заяўві: «Помнік Максіму Багдановічу застаецца». «Белпраект» распрацоўваў праект упарадкаванья скверу

Ці спалучацца Опера і Багдановіч з Панам?

перед тэатрам, але рагшэння пра знос Багдановічавага помніку не прымалася.

Застаецца толькі пытаньне, на сколькі канструктыўіс-

цкая Опера і сумна-задуменны Багдановіч будуць спалучацца са спрэчкаю Апалёна і Пана.

AB

Кніга пра нашу беларускую праўду

Вышла з друку кніга Сяргея Навумчыка «Сем гадоў адраджэння, альбо Фрагменты найноўшай беларускай гісторыі (1988—1995)», якая распавядае пра каліяпі Савецкага Саюзу і першыя гады беларускай незалежнасці. Гэта кніга пра тое, як Беларусь у пачатку 1990-х мела шанец пайсьці ўсходнепаліскім шляхам і як падзеі

1994—1995 гадоў паставілі на гэтым шанцы крыж. Чацьвёртая хвала беларускага адраджэння пачалася ў 1988 годзе стварэннем БНФ і скончылася ганебным эфэрэндумам 1995 г.

Аўтар дэталёва апісвае гісторыю Народнага фронту — першага пасяля савецкіх часоў грамадзкага руху, які пачаўся ініцыяты-

вой зьнізу, — і дзейнасць фракцыі БНФ у Вярхоўным Савеце, унікальны пэрыяд, калі голас беларусаў гучай з парлямэнцкай трибуны. С.Навумчык палемізуе зь сёньняшнім кіраўніцтвам краіны, якое ў змрочных фарбах падае заранак беларускай незалежнасці. «У кнізе Сяргея Навумчыка адлюстрравана наша рацыя, наша беларуская праўда і наша змаганьне», — напісаў у прадмове да кнігі Зянон Пазняк.

Замовіць кнігу можна ў незалежных распавесціднікаў.

Навумчык Сяргей. Сем гадоў адраджэння, альбо Фрагменты найноўшай беларускай гісторыі (1988—1995).
Варшава—Прага, 2006. — 140 с. Наклад 1000 асобнікаў.

Мілінкевічу споўнілася 59

25 ліпеня лідэр беларускіх дэмакратычных сілаў Аляксандар Мілінкевіч адсвятковаў дзень народзінаў. Яму споўнілася 59.

Першай Аляксандра Ўладзімеравіча павіншавала жонка — падрыхтавала мужу съвяточны съяданак пры съвечках. «Гэтак ціха ўсё прыгатавала, пакуль я спаў, урыгожыла пакой балёнікамі», — зъ цеплыней у голосе кажа сп. Аляксандар. Адзначаць народзіны Мілінкевіч будзе тройцы: у аўторак у Менску ў вузкім коле блізкіх людзей, у выходныя на Гарадзеншчыне, а ў панядзелак ён з жонкай выправіца ў Варшаву, каб адсвяткованаць разам з сынамі, якія там вучацца.

СП

28-гадовы ксёндз загінуў у аўтакатастрофе

21 ліпеня загінуў адміністратар параві ў в. Дзеркаўшчына на Глыбоччыне Генрых Дамашка. Ён вяртаўся дадому з могілак і на вялікай хуткасці ўрэзаўся ў слуп. Машына літаральна раскалолася надвое.

«Гэта быў спакойны, поўны дабрыні чалавек. Малады, рухавы, ён увесь час усьміхаўся», — кажа прафесаш касцёлу ў Глыбокім а. Кышыштаф Мікалайчык. «Ён пры касцёле ў Дзеркаўшчыне футбольную каманду стварыў, дзяцей вельмі

любіў. Людзі былі ім здаволеныя, і я радаваўся, гледзячы на працу Генрыха».

Генрых Дамашка нарадзіўся 11 верасьня 1977 г. у Літве. 15 верасьня 2001 г. у Росіцы высьвячаны ў святара. У Дзеркаўшчыне працаваў са сінегляніем 2005 г., зьяўляўся натарыюсам біскupскага суду. Да гэтага святыястваваў у Лепелі.

Пахавалі кс. Дамашку 24 ліпеня ў Відзах на Браслаўшчыне, дзе жыве ягоная маці. «Ня ведаю, як яна перанясе такое гора, — кажа

Генрых Дамашка (у цэнтры) працаваў на Глыбоччыне.

былы сакурснік а. Генрыха Гарадзенскай сэмінарыі Пётра Рудкоўскі. — Памятаю, што падчас вучобы ён

ледзь не штодня тэлефанаваў маці — яна вельмі хвялявалася за сына».

Зыміцер Панкавец

Кнігі Катлярчука не патрэбныя на радзіме

Беларускі гісторык са Швэцыі Андрэй Катлярчук нядаўна выдаў пангельскую кнігу «У цені Польшчы і Россіі. ВКЛ і Швэцыя падчас эўрапейскага крызісу сярэдзіны XVII ст.», якая, у тым ліку, распавядае пра Кейданскую унію 1655 г. між ВКЛ і Швэцыяй. У Стакгольмскім університетэце сп. Катлярчук абараніў па кнізе доктарскую, апанентам на абароне выступаў прафесар Оксфардзкага ўніверситету Робэр Фрост.

Потым аўтар вырашыў бясплатна даслаць асобнікі кнігі галоўным беларускім бібліятэкам. Гэта ён зрабіў 10 чэрвеня, даслаўшы кнігі па ўніверситетскай прыярытэтнай пошце заказным лістом — такім чынам адпраўлены мусіл дайсць акурат у рукі адрасата. І ён моцна зьдзівіўся, калі напрыканцы чэрвеня атрымаў назад пяць асобнікаў кнігі з бібліятэк університетаў Берасцьця, Горадні і Полацку, бібліятэкі БДПУ імя М. Танка і Цэнтральнай навуковай бібліятэкі Нацыянальнай акадэміі навук. Пасылкі ў Швэцыю вярнуліся ў жудасным стане: усе пакамечаныя і падраныя. На ўсіх іх было напісаны:

АНДРЭЙ ЛЯКІЕВІЧ

Андрэй
Катлярчук
расчараваны
стайленьнем
беларускіх
бібліятэк.

«За адмовай». Іншыя бібліятэкі кнігаў не вярталі.

Навуковы супрацоўнік аддзелу міжнароднай сувязі Нацыянальнай акадэміі навук Вольга Чыкун кажа: «Кніга такая сапраўды да нас прыходзіла, але трэба былі немалыя гроши на мытныя зборы, ПДВ, дэкларацыі. У Акадэміі, на жаль, такіх грошай няма, і мы вымушаны былі адмовіцца ад кнігі сп. Катлярчука. Гэта ўжо ня першы такі выпадак. Часам мы нават накіроўваем адпраўнікам афіцыйныя прафесійныя праграммы з тас прычыны,

што ня можам забраць кнігі».

Супрацоўнік аддзелу міжнароднага супрацоўніцтва БДПУ імя М. Танка Валеры Мацюк кажа, што не існавала ніякага мэханізму атрымання кнігі, бо не прыйшло адпаведных дакументаў. «Мы проста не ведалі, да какога звязанца, — кажа Мацюк. — Пытаныне ня ў грашах, там максымум эўра 2—4 заплаціць трэба было. Мы з радасцю прымаем у бібліятэку кнігі, але проста не было магчымасці атрымаць».

У Гарадзенскім університетэце сказали, што да іх прыйшло пісьмовае паведамленне аб тым, што кніга знаходзіцца на мытні і трэба аформіць адпаведныя дакументы. Ва ўніверситетэце палічылі за лепшае не займацца маруднай папяровай працай і плаціць гроши, а адпісалі «за адмовай».

Прыкра, што бібліятэкі ня маюць ні часу, ні грошай, каб аформіць ва ўласны збор кнігі. Ці захоча толькі Андрэй наступным разам дасылаць свае працы ў Беларусь?

Шатэрнік і краскі

У арт-кавярні «Добрая мысль» разгарнулася выстава Алеся Шатэрніка «Беларусь Святая». Нягледзячы на прэтэнцыёны назоў, гэта вельмі яркая, лёгкая й съветлая экспазыцый. Тыя, хто ведае даробак Шатэрніка як грунтоўнага майстра-скульптара, будуть шчыра здзіўленыя амаль бязважкай, празрыстай часткай ягонае творчасці.

Таленавіты чалавек — таленавіты ва ўсім. Мы ведаєм Шатэрніка-паэта, Шатэрніка-публіцыста, Шатэрніка — грамадзкага дзеяча. Цяпер, высьветлілася, ён яшчэ й жывапісец. Апошнія дзесяцігодзіньдзе майстар нястомна экспэрыментуе ў гэтым жанры. Яго можна ўбачыць і з эцюднікам у палах вакол Блакітных аэраў, і за варштатам у ягонай майстэрні. Лёгкія жывапісныя імпрэсіі мастака вяртаюць нам першародны сэнс мастацтва — праста распавесці пра съвет наш уласнымі сродкамі. І съвет Шатэрніка захапляе сваё непасрэднасцю, шчырасцю й нязмушанасцю. Без настаўленнянія, маніфэстай і патэтыкі.

Хоць без патэтыкі не абышлося. Выставу «Беларусь Святая» адкрывае вялікае палатно «Ўсяслаў Палацкі», на якім князь-чарацей прадстаўлены вершнікам-волатам між блакітных даляглідаў, у смузеях якіх лунаюць бел-чырвона-белыя сцягі. Вось тут і згадваеш, што ма-

эстра перадусім скульптар. І конны партрэт легендарнага князя выглядае найперш як жывапісны эскіз таго самага славутага ўжо помніка, што Алеся Шатэрнік прапануе Палацку. І ў гэткім выкананні вобраз полацкага князя глядзіцца на горш.

Мастак лёгка й нязмушана піша інтэр'еры съвятыняў, ненатужна выпісваючы няпростыя перспектывы архітэктурных дэталяў. Досьвед адмыслоўца-інтэр'ershчыка тут надаеца яму як найлепей.

Таксама на выставе прадстаўлены тузін размаітых краявідаў, кожны з якіх ёсьць часцінаю аўтарскасе біяграфіі, пра што Шатэрнік можа распавядаць ва ўласцівай яму захапляльнай манеры. І гэтае захапленыне міжволі перадаеца гледачу. Але захапленыне, бадай, не ад прыватных расповедаў, а ад чысьціні звонкіх фарбаў, якімі апэруе мастак. На палотнах перад намі паўстае ягоная Беларусь. Напрадвесні і ў шыкоўным восьенскім буцьвенні, у смузе адліжнай шарай гадзіны і ў пярэстым зіхаценні мільёнаў нашых красак.

СХ

Выставу можна ўбачыць па адрасе: кавярня «Фальварак «Добрая мысль»» (Магілёўская, 12). Праезд да ст. м. «Інстытут культуры».

КАЛЯНДАР

Жнівень

5 — 500 гадоў (1506) з часу Клецкай бітвы паміж войскамі ВКЛ на чале з Міхалам Глінскім і войскамі крымскіх татар. Першая вялікая перамога над крымскімі татарамі.

11 — 150 гадоў з дня нараджэння этнографа Ўладзімера Дабравольскага (1856—1920), які даследаваў жыцьцё беларусаў Смаленшчыны, укладаў «Смаленскі абласны слоўнік».

15 — Прачыстая ў каталікоў.

15 — 175 гадоў з дня нараджэння паэта й журналіста Вінцэса Кааратынскага (1831—1891), сакратара Ўладзіслава Сыракомлі.

15 — 75 гадоў з дня нараджэння знакамітага дэрматавэнэроляга й біяхіміка Мікалая Ягоўдзіка.

19 — Яблычны Спас у праваслаўных.

19 — 175 гадоў з дня нараджэння Зыгмунта Чаховіча (1831—1907), удзельніка паўстання 1863 г. Быў асуджаны на 12 гадоў катаргі. Па вяртанні жыў у маёнтку Бясяды (цяпер Лагойскі раён), дзе зь ім пазнаёміўся і карыстаўся ягонай вялікай бібліятэкай малады Янка Купала.

20 — 50 гадоў з дня нараджэння заслужанага трэнэра Валер'я Бабука (гіравы спорт, армрестлінг, паўэрліфтинг).

21 — 75 гадоў з дня нараджэння літаратуразнаўцы Юліі Канэ (1931). Даследавала практична ўсю паваенную літаратуру. У 1991 г. выехала ў Ізраиль, пасля чаго контакты зь ёй перашыліся.

21 — 100 гадоў з дня нараджэння пісьменніка Макара Пасьлядовіча (1906—1984).

21 — 225 гадоў (1781) з дня атрымання гербу Дрысай (цяпер Верхнядзвінск).

27 — 100 гадоў з дня нараджэння паэта, музыкі Сяргея Новіка-Геюна (1906—1994), аўтара славутых «Зорачак». За сваё жыцьцё пасыпей пабыць вязнем у польскіх, савецкіх і нацысцкіх канцлягерах.

28 — Спленыне (Прачыстая) у праваслаўных.

29 — 250 гадоў з дня нараджэння філёзафа, матэматыка й астронома Яна Сынядэцкага (1756—1830), рэктара Віленскага ўніверсytetu, дырэктара Віленскай астронамічнай абсерваторыі (1806—1825).

АIII

Спагеци па-кіеўску

Украіна жыве без ураду, і на якасьці жыцьця ды кіраванасці гэта не адбіваецца. Настаў апафэоз рэвалюцыі: грамадзянская супольнасць з'яе самаарганізацыяй стала важнейшая за неэфектыўную дзяржаву. Піша расейскі палітоляг **Фёдар Лук'янаў.**

У Кіеве сканчаецца шматмесячная эпапяя з фармаваннем органаў улады. У расейскага назіральніка, які звыкся з маналітнай вэртыкальлю ўлады і парлямэнтам, які з любой нагоды бярэ пад казырок, палітычныя кульбіты, што вырабляюць суседзі, выклікаюць проціму пачуццяй — ад неўразумення да злараднасці. На тле ўкраінскага хаосу наш парадак глядзіцца асабліва выйгрышна.

Хаця з блізкай адлегласці чахарда ў Вярхойнай Радзе ўспрымаецца спакайней. Больш за паўгоду Украіна жыве без Канстытуцыйнага суду і паўнавартаснага ўраду, з сакавіка нармальна не працаў парлямэнт. На жыцьці краіны і кіраванасці гэта не адбіваецца. Сытуацыя ня горшшая за ту, што была год таму, калі ля стырна знаходзіўся легітымны кабінет Юліі Цімашэнкі.

У пэўным сэнсе настаў апафэоз рэвалюцыі: грамадзянская супольнасць з'яе самаарганізацыяй перамагла неэфектыўную дзяржаву. Інтуіцый падказвае, што мы ўбачым яшчэ багата кааліцыяй. Альянсы будуть мяніцца імкліва — зъ лямантам, скандаламі і брыдкімі сцэнамі ў залі пасяджэнняў. У Расеі штосьці падобнае было ў 1990-я і вядома чым скончылася — насельніцтва ўздыхнула з палёткай, калі адчула вэртыкальную хватку. Што чакае ўкраінскую дэмакратыю і ці захаваеца яна наагул?

«Краіна, патэнцыйна вельмі прасунутая, але пры гэтым крайне нераўнамерна і недастаткова развітая. Падзеленая на дзве часткі з заўважна адрозным мэнталітэтам і несупадаючымі ўяўленнямі аб

вектары разьвіцця. З патрыярхальным грамадзтвам, прасякнутым нефармальными сувязямі, з высокай ступенёй крыміналізацыі і систэмнай карупцыяй, пры якой бізнэс пераплацены з дзяржапаратам. Нарэшце, абцяжараная геапалітыкай, уплыў буйных воінавых гулькоў накладае адбітак на ўнутраную ситуацыю».

Калі вы пазналі ў гэтым апісанні Украіну, то не памыліся. Але насамреч маецца на ўвазе іншая дзяржава — Італія. Праўда, ня сёньняшня (хоць многае сапраўднае і цяпер), а тая, якой яна была пры Першай рэспубліцы — з канца 1940-х да 1992 году.

розныя групавыя, карпаратыўныя і рэгіянальныя інтэрэсы, прычым у кожнай меўся поўны набор партыйных аксесуараў — ад уласнай праграмы і спонсараў да газет. Урады, фармальна на чале з адной і той жа ХДП, на практыцы штораз уяўлялі сабой новую канфігурацыю інтэрэсаў.

Але незалежна ад гэтага асноўныя рычагі заставаліся, як правіла, у руках вузкага кола кіраўнікоў, якія часыцяком займалі непублічныя пасады, напрыклад, сакратара партыі.

Пра легендарную італьянскую карупцыю, напэўна, можна не нагадваць — партыйна-дзяржаўная машына была знізу даверху літаральна аблытаная сувязямі зь

**Блэк Юліі
Цімашэнкі
пакінуў
парлямэнт,
партрабуючы
перавыбараў.**

www.FOR-UA.COM

Італія здаўна падзеленая на высокаразвітую індустрыйную поўнач і адсталы аграрны поўдзень, які да таго ж — вотчына арганізаванай злачыннасці. З 1948 году палітычная сістэма знаходзілася «пад наглядам» ЗША. Мэта — не дапусціць да ўлады італьянскіх камуністаў. Да сярэдзіны 1960-х дамінавалі хрысціянскія дэмакраты, што фармавалі ўрады з добрымі партыйні-хаўрусыніцамі, потым дадаліся сацыялісты.

За паваенным паўстагодзьдзі на Апэнінах змянілася больш як 50 кабінетаў.

Аніводзін з іх не дацягнуў да канца мандату, сярэдняя працягласць знаходжання пры ўладзе складала 11 месяцяў, мінімальная — тры дні. Шматлікі «фракцыі» прадстаўлялі

бізнэсам і крыміналам. Бясконція скандалы з адстаўкамі і арыштамі вядомых дзеячаў прывялі ўрэшце да таго, што к 1990 г. ад традыцыйных партый ў проста нічога не засталося. Два сымбалі італьянскай палітыкі былі асуджаныя за сувязі з мафіяй і маштабную карупцыю — лідэр ХДП Джуліё Андрээці (амністованы па ўзроўніце) і кіраўнік сацыялістай Бенціна Краксі (памёр у выгнанні).

Як магла такая краіна на чале з такой элітай пасыпахова развівацца эканамічна, уваходзіць у NATO, быць заснавальніцай і асноўным чальцом Эўрапейскай супольнасці і нават увайсіць ў элітарную «вялікую семку»? Пазбягаючы дэталяў, можна вылучыць дзве асноўныя прычыны. Па-першае, прыналежнасць да

камэнтары

асноўных эўраатлянтычных арганізацый служыла якарам, які перашкаджаў маргіналізацыі Італіі і прымушаў эліту ўсё-такі тримацца нейкіх нормаў.

Па-другое — і гэта асабліва цікава — ва ўмовах хворай дзяржавы на першы плян выступала здольнасць грамадзтва да самаарганізацыі.

Грамадзянская супольнасць у Італіі ня раз становілася аб'ектам дасыльдання. У 1993 г. выйшла книга амэрыканскага сацыялягія Робэрта Патнэма пад называй «Дэмакратыя, якая працуе». На італьянскім прыкладзе аўтар дасканальнна вывучыў сетку гарызантальных узаемасувязяў і вывеў простую залежнасць паміж колькасцю грамадзянскіх арганізацый (ад харовых суполак да футбольных клубаў) і якасцю развязвіцца рэгіёнам. Так, на поўначы Італіі ўзворень грамадзянскай актыўнасці на парадак вышэйшы, чым на поўдні.

Гарызантальныя сувязі моцныя і на поўдні, хоць там яны маюць іншыя характеристары. Прафэсар Флярэнтыйскага ўніверсітету Пол Гінзбург, дасыльднік грамадзянской супольнасці, адзначае выключную ролю сям'і, якая служыць у Італіі пасярэднікам паміж

індывідуумам і дзяржавай, рэгулюючы гэтыя стасункі. Можна дадаць, што мафія таксама, па сутнасці, ёсьць своеасаблівай формай грамадзянской самаарганізацыі.

Нарэшце, на працягу ўсяго перыяду Першай рэспублікі грамадзянская супольнасць была формай існавання кампартыі, штучна выключанай з урадавых кааліцыяў. Італьянскім камуністам вельмі прыдалася тэорыя іх заснавальніка Антоніё Грамшы, які распрацоўваў ідею «актыўнай грамадзянской супольнасці» як спосабу супрацьстаяння буржуазнай дзяржаве.

Любая аналёгія кульгае, і ўсялякая спроба супаставіць Італію другой паловы ХХ ст. з Украінай пачатку цяперашняга стагодзьдзя справядліва выкліча шмат наракання. Падзел «поўнач — поўдзень» Італіі і «захад — усход» Украіны адрозніваецца шмат па якіх параметрах. Хоць калі браць узворень грамадзянской актыўнасці ў адных і скількінасць да традыцыйнага патэрналізму ў другіх, то некаторыя паралелі ўбачыць можна. Аднак у цэлым карыфы італьянскай і Украінскай палітыкі маюць шмат падобнага.

Італія вельмі цяжка пазбаўляеца

спадчыны Першай рэспублікі. 1970-я гады прыйшли пад знакам тэрарызму леварадыкалаў — рэакцыі на разлажэнне палітычнага клясу.

Разгром ранейшых партыяў (аперацыя «Чыстыя руки», 1992—1993), на зыдзіўленне барацьбітоў з карупцыяй, прывёў да ўлады на новых, сумленных палітыкаў, а ідэальнае спараджэнне систэмы, што ўпала, — бізнесаўца Сыльвіё Бэрлосконі, які паспрабаваў манаполізаваць усю мажлівую ўладу. Краіна даўно на лічыцца сярод лідэраў росту, а сацыяльна-эканамічныя праблемы множацца.

Аднак Італія была, ёсьць і застанецца адной з вядучых дзяржаваў адзінай Еўропы, а за апошнія 25 гадоў яна зрабіла якасны скачок у постіндустрыйскую стадыю развіцця.

Ня пэўны, што ў Італіі варта вучыцца: узоры бываюць і лепшыя. Але, прынамсі, італьянскі досьвед дэманструе, што паняверыцца Украіне на варта.

gazeta.ru

Фёдар Лук'янаў

Галоўны рэдактар часопісу «Россия в глобальной политике».

ДЗЯРЖАҮНЫ ІНТЭРАС

Гастрономна-местачковы антыпатрыятызм

Паезьдзіўшы па краіне, заўважыў характэрную рэч. Продукты мясцовых прадпрыемстваў не карыстаюцца ў тым самым мястечку ці горадзе попытам. Піша Руслан Равяка.

Так, берасцейцы ніколі не купляюць «Савушкавага прадукту». Знаёмыя раслумачылі, што аддаюць перавагу розным невялікім малочным камбінатам з навакольля — Кобрыні ці Высокага. Але тая самая прадукцыя Берасцейскага малочнага камбінату на ўра разыходзіцца ў Менску! Менская ж прадукцыя разъмітаецца ў якіх Баранавічах... Баранавіцкія малако, кефір, кілбаса ды тушонка не карыстаюцца на мясцовым рынку попытам, і таму развозяцца ў крамы Менску і Берасцю. У якім Іюі найперш прададуць менскі хлеб, а потым ужо прыйдзе чарга іўскага. І так усёды. Трапіўшы ў Горадню, пачуў ад

сяброў пра добрую берасцейскую гарэлку. На маё пярэчанье, што ў Баранавічах і ваколіцах у попыце гарадзенская, бо берасцейская шмат падробленай, усе паглядзелі на мяне зь недаверам. У іх, як высыветлілася, усё наадварот. Пасыля невялікай дыскусіі за чаркай сышліся на меркаваныні, што ў іншыя гарады развозяць больш якасны прадукт, а рэшта застаецца на мясцовым рынку. Дый санстанцыі найперш цярэбяць прадукцыю зь іншых абласцей. Хай хоць сава, абы з другога сяля, казалі нашы продкі. Але ў нашым выпадку прычына іншай. Савецкая масавая вытворчасць прывучыла да нізкай якасці

прадуктаў. І людзі на месцах бачаць, як халтураць у іх на вачах, у якіх умовах вырабляеца «прадукт для электарату», а не для выставы — на малаказаводзе, мясакамбінаце, хлебазаводзе. А вось з «Савушкавым прадуктам» усё інчай, думаюць яны, во ў тэлевізары бачылі. А ў Менску таксама, пэўна ж, усё інчай. Бо то ж Менск...

Нам далёка да Францыі, дзе «appellation d'origine contrôlée» — «пацьверджанае паходжанне» — гарантует якасць. Там людзі любяць сваё, бо ведаюць яго высокую якасць. Чэхі намагаюцца спажываць піва невялікіх бровараў, а не сусветна вядомых грандаў: больш натуральная. Калі ў нас кожны будзе ганарыцца сваім прадуктам, тады зможам сказаць: так, наша гаспадарка стала на ногі.

Баранавічы

17-га па ліку «Басовішча» чакалі ўсе. Удзельнікі суполкі «Studenty.by» — каб давесыці, што яны здольныя зладзіць найбуйнейшы беларускі фэст на горш, чым ранейшыя арганізатары. Удзельнікі конкурсу — у спадзеве, што ім абломіца бясплатны запіс альбому, а глядачы — каб ізноў акунуща ў туу незабытную атмасфэру ва ўрочышчы Барок, калі можна пачуць улюблёныя песні зь якаснымі гукамі ды паматляць пры гэтым Сваім Сыцагам. «Вы на Гарадок? Гэй-ля-ля будзе?» — пытаецца на беластоцкім вакзале тамтэйшы прыхільнік «энэрэмай» і радуеца нашаму станоўчаму адказу. «Колькі можна смажыць адну і тую ж катлету?» — скепсіс зыходзіць з вуснаў лідэра «Zero-85» Сенкі пры азнямленыні з праграмай сёлетніх «Басаў». Частка вы-

Вялікае і маленькае

На фэсьце застой, а сярод адкрыццяў ізноў магілёўцы.

ступоўцаў сапраўды ўдзельнічала ў леташнім і пазалеташнім фэстах. Аднак былі і сюрпризы.

Лёгкі першы дзень

Афіцыйна «Басовішча-2006» сваім выступам адкрылі літоўскія рок-зоркі з «IR», якія дзеля цікавасці пагадзіліся прыехаць за бяспцэнак. Прыстойны эўрапарок мала хто ацаніў — яшчэ засветла, і ля сцэны таўкуцца толькі тутэйшыя. Вакаліст «IR» Герман пасыля наведаньня «Басоў» цвёрда вырашыў вучыць беларускую мову і паабяцаў нават запісаць песню па-

беларуску — ягоны дзед колісі кіраваў беларускім хорам у Вільні.

Перад літоўцамі ў межах «Вольнай сцэны» грымелі мясцовыя гурты. Адзін з іх выконваў тыпова кабацкія песні і распужаў нешматлікіх гледачоў сваім кавэрам на «Ехалі на тройцы з бубнцамі».

«Басовішча» канчатковая адышло ад свайго цяжкага фармату і стала больш рознастылёвым. Але ад гэтага не стала модным эўрапейскім фэстывалем. У першы дзень палова выступоўцаў былі з Польшчы. На правах гаспадароў іграли

гарадоцкія «5set5» і «Rima», якія мала каго абудзілі. Ад уроцлаўскай «Siddhartha» зыходзіла яшчэ меней драйву. Хацелася б пачуць сапраўды найлепшыя польскія каманды побач зь беларускімі музыкамі.

Скандалная песня Крова

У першы дзень запомніўся сваёй скандалнай песніяй «Чырвоным па бельм» Кроў, у якой ён надаваў аплявух шэрагу беларускіх рок-зорак. Дзікавата падпівалі першыя шэрагі: «Памідор-оф/Фак-оф!» «Хіп-хоп — гэта найперш шчы

АНДРЭЙ ПЯНКЕВІЧ

«Басовішча»

З Гарадка вярнуўся Сяргей Будкін.

расьць. І я не хачу хаваць сваё стаўленне да некаторых асобаў», — растлумачыў мне рэпэр, які падчас выступу зъняў сваю фірмовую маску.

У гадзіну ночы чаравала сваёй музыкай «Тройца», якая сёлета дэбютавала на «Басовішчы». Калі б давалі спэцпрыз за самы магутны голас фэсту, яго б атрымаў Іван Кірчук — «Яблынь мая» гучала на ўесь абсяг, будзячы ў намётах прыхмялелых гасцей і не даючы гарадоцкім заснушуць у сваіх хатах.

Бязь зьменаў

Млявае ранішняе сонейка будзіць часовых жыхароў Барка. Раней за астатніх уздымаюцца канкурсанты. Менавіта яны распачнуць другі дзень фэсту. Сёлета на «Басовішчу» трапілі дзесяць камандаў — абсалютна розных у стылістычным пляні і прыкладна роўных па ўзроўні. Вынятак — гурт «Моцарт», якому давялося граць першаму. Музыкі добра папрацавалі ў агітацыйным пляні (іх выбралі падвёле вынікаў інтэрнэт-голосаванья на «Тузіне гітоў»), але ж іх наіўны попрок зь беднымі аранжыроўкамі і яшчэ бяднейшымі текстамі мала каго крануў.

З адкрыццяյ конкурсу — іншоў магілёўцы. Выдатная love-рок-каманда «Vodar Susviet» з клявішамі і гітарным драйвам (крышачку пад «HIM»), простымі песнямі і пазытўнай энэргіяй.

А слэм можна зладзіць пад іншых магілёўцаў — «Nevma». Іх вакаліст запальваў на сцэне — калі б Мулявін нарадзіўся паслья

съмерці Брэжнёва, ён бы выконваў такую музыку.

Паводле вынікаў конкурсу магілёўцы ўзялі свае прызы. «Vodar Susviet» атрымаў электрагітару ад радыё «Рацыя», а «Nevma» — прыз ад радыё «Палёнія» за «найлепшы дэбют».

Асноўны прыз (ад БАСу і студыі «Apollo Records») дасталі «вэтэраны» адбору — гурт «Parason» на чале з Андрэем Карповічам, вядомым яшчэ як мінімум з трох гуртоў — «Млын», «Біп» і «Кроні».

«Парасонаўцы» былі ўпэўнены ў сваёй перамозе, але ўсё роўна радаваліся як дзеці. Другімі героямі конкурсу сталі маладзенчкія «S.D.M.» — мэнтальныя браты «Мроі» — «N.R.M.», якія атрымалі права бясплатна запісаць свой альбом на студыі «Рэмбрант».

Старшыня журы Лявон Тарасевіч са сцэны жорстка праходзіцца па канкурсантах, кажучы, што конкурс на «Басах» ператвараецца ў нейкую «Славянскую восень». Той жа Сенька з «Zego-85» за сцэнай кажа, што «Басовішча» ператвараецца ў «запаведнік беларускага року».

Размовы пра застой на «Басовішчы» не сціхаюць ужо каторы год, але кардынальна на фэсьце нічога не мяняецца. «Басовішча» застаецца адначасова найбуйнейшым беларускім рок-фэстывалем і mestachkovай зъявай. Ці як можна называць фэст, які праводзіцца без сум'ёзнай рэкламнай кампаніі, прэс-канфэрэнцыі, з абы-як скляпанай праграмай, без харызматычных вядучых і сур'ёзных музыкаў з польскага боку?

Андрэй Грычкоў

Love-рок-каманда «Vodar Susviet» съпяла простыя пазытыўныя песні. На фота — саліст Сяргак Завадзкі.

Пляны на Дзень Незалежнасці

25 ліпеня ва ўправе БНФ адбылася прэс-канфэрэнцыя з нагоды забароны канцэрту і мітынгу на плошчы Бангалор 27 ліпеня, а таксама з прычыны выхаду другой часткі альбому «Песні Свабоды».

Адна з заявніц акцыі, прымеркаванай да 16-й гадавіны авбяшчэння дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларусі, Валянціна Свяцкая паведаміла, што заява ў Менгарвыканкам была пададзена яшчэ 11 ліпеня. «20 ліпеня прыйшла адмова, у якой гаварылася, што акцыя і канцэрт немагчымыя, бо ў гэты час на Бангалоры праходзяць пікеты ў абарону Казуліна, — кажа спн. Свяцкая. — Але ж мы прасілі для правядзення канцэртную пляцоўку, а пікеты прахоць ля аўтобуснага прыпынку, за паўкіляметра ад пляцоўкі. І раней на Бангалоры праходзіла не-калкі дазволеных акций разам і нікто нікому не замінай».

Валянціна Свяцкая паведаміла, што днёмі яе выклікалі ва ўпраўленне ўнутраных справаў Менгарвыканкаму і прапаноўвалі, каб яна ўзяла на сябе адказнасць за магчымыя падзеі на Бангалоры 27 ліпеня. Яна адмовілася гэта зрабіць, бо не звібраеца нікім чынам парушаць закон.

Арганізатары акцыі гаворыць, што будзець ўсё адно дамагацца дазволу нават праз суд, а таксама зьбіраюцца падаць заяўку на пра-вядзенне такога ж канцэрту 25 жніўня, у дзень, калі дэкларацыя аб суверэнітэце набыла статус канстытуцыйнага закону.

Зъміцер Панкавец

Напрыканцы канфэрэнцыі Віталь Супрановіч парадаваў прысутніх добрай навіной — 27 ліпеня выйдзе

другая частка складанкі «Песні Свабоды»,

выдадзенай лэйблам «VoliaMusic». У дыск увайшлі песні гуртоў «Zet», «Нэйра Дзюбэль», «Новае Неба», «Крама», аб'яднаныя тэмай любові да Радзімы, свабоды, незалежнасці. «Песні Свабоды-2», як і першую частку, можа спампаваць кожны жадаючы на сایце www.za-svabodu.org.

Павал Севярынец — у 1998—2004 лідэр незарэгістраўванага «Маладога фронту». Асуджаны за арганізацыю акцыяў пратэсту пасля рэфэрэндуму 2004 году. Цяпер у высылцы ў Малым Сітне, на поўначы Полаччыны.

Дзеці Малога Сітна

ПАВАЛ СЕВЯРЫНЕЦ

Аднойчы ў алёшчынскую сталоўку, дзе абедалі рабочыя, басанож зайшло мурзатае, ускудлачана дзіцё гадоў пяці ў бясформеннай вонратцы. Падаючы сталоўшчыцы заціснутыя ў кулачку сто беларускіх рублёў (ледзь дацягнулася да агенца), тоненыкім галаском, які выдаў у ёй дзяўчынку, папрасіла:

— Мама сказала, што вы мяне пакорміце... Сталоўшчыца спачатку разгубілася: «Што ж я табе, дзетачка, на сто рублёў дам...» Рабочыя загулі: «Ты ўжо нам не далівай, але ёй пакладзі поўную міску!»

Сыёзы навярнуліся на очы пазъней — калі дзяўчо, ледзь уладкаваўшыся за вольным столікам, пачало нават ня сёрбаць — прагна хлябтаць той гарачэнны суп, на які дзымухалі ѹздаровыя мужыкі.

Недагледжаныя, галодныя дзеці з сем'яў алькаголікаў — не навіна ані ў Сітне, ані ў Віцебску, ані ў сталічным Менску. Але тут мяне ўразіла напавал тое, *адкуль* гэтых дзяцей так шмат. Бацькі, імкнучыся атрымаць «сацыялку», наўмысна плодзяшь па троє—чацвёра дзіцянят, маючы тых ж праславутыя 250 даляраў дый праціваюць. Натуральна, дзеці з тых грошай ня бачаць ані цацкі, ані цукерчыны. А тым часам

бацькі з забясьпечаных сем'яў скардзяцца, што ад гэтых «алькашовых выпладкаў» у школе вечна бруд і воши.

Усіх хітраспляненьняў сіценская сямейнасьці ня здолее апісаць нікая генэалёгія. Калі мне, удакладняючы сыпсы выбаршчыкаў, давялося высьвяціць ва ўчасткове камісіі прычыну адсутнасьці ў тых сыпісах некалькіх рабочых леспрамгасу ѹ іхніх сваякоў, працэдуру штохвіліны суправаджалі выбухі рогату. «Такі й такі — муж гэткай? Га-га-га! Да ўсе такіх мужоў па ўсім Сітне... А той — сын гэтага? Гы-гы-гы, ведаем мы, хто ягоны бацька!.. Гэты — сужыцель, тая — сужыцелька, у яе сваё прозывішча, той увогуле байстру...» Афіцыйна зарэгістраваных мужоў і жонак на кожнай вуліцы Сітна можна пералічыць па пальцах. Вядома, ідзеца пра тых, хто «расыпісаўся» у мясцовым клубе, які выконвае функцыю ЗАГСу; пра належнае вянчаныне ѹ царкоўны шлюб няма й гаворкі. Паўёўскі плаціць алімэнты або «ўтрымлівае» кагосці...

Глыбіню тутэйша распusty можна ўявіць, жывучы ў адным інтэрнаце з «хімікамі» ѹ рабочымі зь іншых вёсак. Некалькі кабетаў няпэўнага ўзросту штовечары «пасьвяцца» ля рабочых, а адны ѹ тыя ж дзяўчатаў 14—20 гадоў «абслугоўваюць» за шклянку «максімкі» ѹ міску супу суседзяў-

ХРОНІКА РЭПРЭСІЙ І СУПРАЦІВУ 17—24 ЛІПЕНЯ

17 ліпеня

Як паведамляе прэс-служба АГП, актыўісту АГП **Iгару Шынкарыку**, што фатографаў аўтамабіль, якім Анатоля Лябедзку везьлі на суд, старшына спэцназу пагражажаў пісталетам, патрабуючы зьнішчыць здымкі.

У Кобрыні актыўіста Партыі БНФ **Алеся Меха** аштрафавалі на 1 базавую велічыню (31 тыс. руб.) за распаўсюд улётак.

18 ліпеня

Пракуратура Менску аднавіла расесьле-даваныне справы пра зьбіцьцё 2 сакавіка журналіста «Комсомольской правды» в Беларусі **Алега Ўлевіча**.

Судзьдзя Заводскага раёну Алег Зямцоў не задаволіў скаргі адвакату **Аляксандру Казуліну** на супрацоўнікаў «Алмазу», якія арыштавалі палітыка 25 сакавіка, абражалі яго і нанеслы траўмы.

Беспрацоўнага **Iгара Крыштона** ў Воршы суд аштрафаваў на 1 б.в. за плякаты «Свабоду Казуліну».

У Менску затрымалі **Віталя Супрановіча** і **Віталя Зыблюка**: на іх былі значак «За свабоду!» і бел-чырвона-белая майка са старым лягатыпам «Басовішча».

19 ліпеня

Арганізатору травенскай сутэрэны ў Ратамцы абаронцаў намётавага гарадка **Алесю Мазуру** прыйшла позва ў суд: яго вінаваціць у парушэнні прыродаохвойнага заканадаўства. Справа была накіраваная ў суд Светлагорскага раёну, дзе Мазур працісаны, але позув ён атрымаў са спазыненнем.

На пікеце з расыцяжкай «Адмена саюзу з Расеяй!» на плошчы Перамогі ў Менску затрыманы **Дар'я Малдаванава** і непаўнолетнія **Тацяна Камкар, Максім Салаўёў, Руслан Мацвеев, Настасься Шашкова**. Непаўнолетніх адпусцілі, а Малдаванаву завеззьлі на Акрэсцыіна і за «дробнае хуліганства» наступнага дня аштрафавалі на 2 б.в.

20 ліпеня

У Салігорску міліцыянты затрымалі моладзевага актыўіста **Глеба Сандраса**, правялі асабісты надгляд і канфіскавалі ў яго 1,5 тыс. налепак.

Моладзевага актыўіста **Вадзіма Бабілу** выклікалі ў Асіповіцкую ўправу КДБ съведкам у справе «Маладога фронту».

Моладзевай актыўістцы з Рагачова **Каці Жылінскай** пагражажаў штраф у 50 б.в. (1,55 млн руб.): яе вінаваціць у адміністрацыйным парушэнні пры ўрэйме грашовых сродкаў — нявесчавым скасаваным чэка.

Суд над **Юрасём Іванюковічам**, якога вінаваціць у нанясенні надпісай на беларускім пасольстве ў Маскве, перанесены на 17 жніўня: на працэс не зьявіўся перакладчык.

21 ліпеня

Гомельскую моладзевую актыўістку **Юлію Сівец** афіцыйна папярэдлі ў прокуратуры за дзейнасць у моладзе-вым цэнтры «Гарт», зачыненым уладамі ў 2003 г.

«хімікаў», якія мяняюцца ці не штотыднёва. Начныя разборкі за съценкай, калі малалетнія шлюхі нападліткі высьвятляюць, чаму гэта не ў сваю чаргу тут учора начавала Сьветка, а не якая там Алеська і хто каго «кахае», наколькі мярзотныя, настолькі й звычайнія. Падлічыць, колькі ў Малым Сітне робіцца абортаў, як вы разумееце, практична немагчыма. Многія з тых жанчынаў, якія садзяцца на рэйсавы аўтобус або выпраўляюцца ў Палацак па прадукты, дарогаю зойдуць у кініку. Агулам кажучы, амаль у кожным беларускім сельсавецце за апошнія 12 гадоў ціхай сапай адбыўся свой *Беслан* з сотнямі дзетак-ахвяраў.

Ёсьць у Сітне й дзіцячы садок, малых каля трышцяці. Ды толькі бацькі пастаянна наракаюць то на кепскае харчаваньне, то на сэрыялы, якія нянякі днімі глядзяць разам зь дзецьмі (а потым якое-небудзь чатырохгадове дзіцё лезе да мамы цалавацца ўзасос і тлумачыць, што так Хуаніта з Рамірэсам па тэлевізоры робяць). Безумоўна, ёсьць тут і добропрыстойныя, забясьпечаныя сем'і — але звычайна з адным, максімум дваймі дзецьмі. І гэтыя дзеці, ледзь толькі асвоіўшы машынкі ды лялькі, ужо рыхтуюцца вырасці, вывучыцца й зъехаць адсюль куды далей.

Якім чынам уратаваць дзяцей Малога Сітна ў Новай Беларусі?

«Дзіцячыя» сацыяльныя выплаты, гарантаваныя нацыянальным бюджетам, мусіць кантроліраваць мясцовая ўлада, а не райвыканкам. Толькі тады, пад штодзённым

наглядам, пагроза страты бацькоўскіх правоў прымусіць тых гора-бацькоў траціць грошы на дзяцей.

Моцная сям'я зь вянчаньнем у царкве і афіцыйнай рэгістрацыі павінна стаць найпершым стандартам сацыяльнай рэкламы. У сужыцтве? Разведзеная? Нежанаты? Плаці падатак!

Ліцэнзіі тэлеканалаў, асабліва кабэльных, што бамбардуюць падлёткавую аўдыторыю прапагандай распustы, трэба перадаць сямейным, панавальнім, адукацыйным і хрысьціянскім мэдыям.

«Ператварыць сваё мястэчка, сваю вёску ўласнымі рукамі ў квітнеючы цуд!» — скразная ідэя новае дзяржаўнае сярэдняе адукацыі. Плюс — нядзельныя школкі пры цэрквях, касцёлах і дамох малітвы. Нацыянальны ўніверсітэт, ліцэй й гімназія пакарасіла:

Падаючы
сталоўшчыцы
заціснутыя
ў кулачку
сто рублёў,
тоненъкім
галаском
папрасіла:
— Мама
сказала,
што вы мяне
пакорміце...

АбORTы... Паводле статыстыкі, сёньня іх у Беларусі больш, чым нараджэння. Забойства ненароджаных дзяцей мусіць быць забаронена. Нядаўна чытаў, што ў польскіх кляштарах пачалі адчыняць «вокны жыцця», куды можна таемна перадаць немаўля. Гадаваньнем і выхаваньнем кінутых дзяцей мусіць займацца не дзяржава, а царква з дапамогай бюджэтных субсыдзяў.

...Толькі тады, калі беларускія дзецы пачнуць марыць, як вырастуць, стаць не бандытамі або мільянэрамі, а дактарамі ды сівятарамі, — зробіцца ясна, што краіна ахопленая нацыянальным абуджэннем.

в.Малое Сітна

ХРОНІКА РЭПРЭСІЙ І СУПРАЦІВУ 17–24 ЛІПЕНЯ

Менскі гарадзкі гаспадарчы суд пазбавіў царкву «Новае жыццё» будынку, дзе ладзіліся богаслужэнні. За памяшканье ў 1600 кв.м царкве заплацяць 37,5 млн руб. кампенсацыі.

Суд Цэнтральнага раёну Гомелю палічыў правільнай забарону на чарнобыльскі мітынг, якія меркавалася правесці ў красавіку. Адмову абскарджаў актыўіст ПКБ **Васіль Палякоў**.

Менгарвыканкам адмовіў у дзволе на правядзеніні канцэрту на плошчы Бангалор 27 ліпеня. Акцыя прымяркоўвалася да гадавіны прыняцца **Дэкларацыі аб незалежнасці**.

22 ліпеня

У Салігорску падчас акцыі падтрымкі А.Казуліна жорстка зьбітая пры затрыманні непаўнолетніх моладзевыя актыўісты **Іван і Ільля Шылы**. Ільлю Шылу, які фатаграфаў акцыю, прывезлі ў пастарунак у кайданах. Былі затрыманыя таксама двое людзей

на плошчы, якія проста назіралі за акцыяй.

22 ліпеня зынік актыўіст АГП і абаронца намётавага гарадка **Дзяніс Дзянісай**. Ён знайшоўся толькі праз 2 дні: паведаміў, што яго зьблілі невядомыя, выкралі й вывезьлі ў Расію. Там ён, зь ягоных словаў, змог ад іх зьбегчы. **Тацяна Елавая**, якую таксама спрабавалі скрасыці, уцякла ад невядомых яшчэ ў Менску.

Каля расейскага пасольства ў Менску затрыманы грамадзяне **Расей Мікалай Збара-шэнка і Кацярына Вінакурава** з моладзевага руху «Абарона», а таксама грамадзянін Беларусі **Віктар Сімановіч**. Яны пратэставалі супраць саміту СНД у Москве і таго, што Расей падтрымлівае беларускі рэжым. Расейцаў адпушцілі, склаўшы пратаколы за адміністрацыйнае парушэнне і прызначыўшы суд на 26 ліпеня.

24 ліпеня

Менгарсуд задаволіў скаргу незалежнага прафсаюзу РЭП і абавязаў суд Савецкага

району Менску разгледзець справу пра адмоў ў рэгістрацыі прафсаюзнай суполкі на МАЗе.

Стала вядома пра датэрміновае вызваленіне **Сяргея Ляшкевіча** — 27 ліпеня. Асуджаны на 5 месяцаў арышту актыўіст павінен быў выйсці на волю 11—12 жніўня.

У Магілёве ўлады не дазволілі акцыі пратэсту незалежнага прафсаюзных суполак, прызначанай на 25 ліпеня, бо не было дамоўны на ўборку тэрыторыі. Новую заяўку падалі на 9 жніўня.

Дэпутатку Круглянскага райсавету **Зінаіду Мілешчанку** не пусцілі на прыём да кіраўніка палаты прадстаўнікоў Уладзімера Канаплёва, які прыехаў у сваю выбарчую акругу ў Круглае. Дэпутатцы заяўлі, што Канаплёў не жадае зь ёй сустракацца, бо яна ўздымае непрыемныя пытанні, съцвярджае сама сп-ня Мілешчанка.

ГАВАРЭНЬ ГАПЛІНА

Нявінны беларускі цмок

У Гомелі нарадзілася чарговаяя «Легенда зь пяску», а ў Заслаўі рыхтуюцца вылепіць 12 залатых апосталаў.

У дахрысьціянскія часы, кажа скульптар Гэнік Лойка, цмок на беларускіх землях уважаўся за нявінную істоту, дарма што забіраў у ахвяру найпрыгажэйшых жанчынаў. З гэтым тады не спрачаліся — так было трэба. Пасля прыйшоў сьвяты Юр'я і забіў небараук. З таго часу — як беларусы атрымалі хрысьціянства, а разам зь ім акрэслены падzel на добро і зло — цмок ператварыўся ў выразна адмоўнага пэрсанажа. У горадзе над Сожом удзельнікі пленэру даводзілі адваротнае.

Прыехаўши на месца, менчукі ўбачылі першага цмока — МАЗ, што прывёз пясок, захрас у ім і, задраўши кузай у неба, пагрозылі роў рухавіком. Арганізаторам выступіў гомельскі гісторык Яўген Малікаў. Ён дамовіўся з мясцовай уладай наконт мерапрыемства, арганізаваў валинтэ-

раў і зладзіў невялічкую культурную праграму, падчас якой сярод іншых выступіў і аўтар «НН» Сяргей Балахонаў.

Мясцовыя скульптары на чале з Янай Канавалавай ад пачатку прапанавалі сп.Лойку правесыці конкурс. У іх было сваё бачаньне наконт таго, што ў рамках пленэру магло бы паўстаць зь пяску, — «прыгожы гатычны замак з ільвамі і грыфонамі». Аднак менчукі цвёрда настойвалі на супольнай працы і ў выніку працавалі разам з валинтэрамі Малікава.

На другі дзень высветлілася, што цмок выходзіць вышэйшы за азначаны раней памер — не ў адзін чалавечы рост, а ў два. На презэнтацыі кіраунік праекту будзе «зайдзроўціць» гамельчукам: «Прыехалі сюды рабіць цмока, а ён у вас ужо ёсьць — сам расьце зь пяску».

Гамельчукі пад'ядлыквали: «Вы б яго цэмантам замацавалі, ці што, а то шкада...» На што Гэнік Лойка традыцыйна адказаў: «Не пясок шкадуйце — шануйце культуру, мову, што рассыпаецца з пясок, калі пра яс

ня дбаць».

Згодна з легендай, кожны паважаючы сябе цмок мусіць мець іскрысты позірк, агністас дыханьне і сівы дым з вушэй. Стваральнікі гомельскага цмока абмежаваліся дымам з вушэй, а заміж іскраў зрабілі свайму цмоку листэркавыя вочы, у якіх кожны, хто не баяўся скамянец, мог убачыць сваё адлюстраваныне.

Гомельскі пленэр прайшоў, а Гэнік Лойка ўжо запрашае на новы: 24—25 жніўня ў Заслаўі паўстануць 12 залатых апосталаў. Галоўная ідэя гэтага пленэру, тлумачыць ён, давесыці, што нацыя памятае пра свае сьвятыні: «Пясок рассыплецца, і апосталы зноў зьнікнуць, але мы пакажам, што памятаем пра іх і ня толькі пра іх».

Мяркуеца, што ўдзел у працы возьмуць 12 маладых скульптараў. Патрэбная дапамога добраахвотнікаў. Г.Лойка будзе асабліва рады бачыць сярод іх герояў сакавіка. Кантактны тэл. (017) 299-05-81. І сачыце за рэкламай.

Сямён Печанко

Беларускі студэнцкі летнік

Прывітаньне, Студэнт! Самая студэнцкая тусоўка вітае цябе! 1—5 жніўня мае адбыцца Беларускі студэнцкі летнік.

Беларускі студэнцкі летнік — гэта:
— УЛётны адпачынак у адным з ма-
ляйнічых куткоў Беларусі;
— новыя заЛётныя знаёмы;— адкрыццё новых уЛётных да-
ляглядадаў і магчымасцяў.

У летніку возьмуць удзел пад 40 сту-
дэнтаў і навучэнцаў з усіх рэгіёнаў кра-
ны.

У праграме летніка ёсьць цікавае на-
вучаньне, гульны.

У канцы летніка плянуецца правяд-
зеньне музычнай імпрэзы «Піўны ко-
рак».

Паўдзельнічаць у летніку можа кож-
ны беларускі студэнт ці навучэнец.

Арганізаторы летніка забясьпечва-
юць удзельнікам харчаваннем, пражы-
ваннем і ўлёткам :).

Пражыванье — у намётах.
Для ўдзелу ў самай улётной імпрэзе
трэба папрасіць анкету праз адрес:
letnik2006@gmail.com — і даслаць яе
на той самы адрес.

Дашліце гэтую інфармацыю сваім
знаёмцам, і будзе вам з гэтага шчасце.

КАІСА

Съпякотны «Оўпэн»

Другі год запар у Менску ладзіцца буйны міжнародны турнір «Інаўтамаркет-оўпэн». Гэта ледзь не адзінае ў краіне шахматнае спаборніцтва, дзе аматар можа — у тэорыі — на роўных пабіцца з прафесіяналам. На практыцы ўступныя ўнёскі адпужкалі шмат каго з патэнцыйнага ўлову арганізатораў. За права згуляць дзесяць партый удзельнікі мусілі выкласыць да 90 «умоўных». Што справакавала ціхія нараканыні ў кулоарах Палацу шахмат — які ж гэта, маўляў, адкрыты турнір?

«Крок назад у параўнанні з мінулым годам», — адкаментаваў падзею заўсёднік Палацу Лявон Шацько. Зь ім нязгодны галоўны судзьдзя Зыміцер Лыбін: «Ад падвышэння ўнёскі турнір толькі выйграў». Сапраўды, фірма «Інаўтамаркет» парупілася аб прыемнасцях для гульцоў і гасцей імпрэзы. Ад-

сыпёкі шахматыстаў ратавалі кандыцыянэры. У час урачыстага беларускамоўнага закрыцця сваё ўмельства паказалі артысты музкамедыі, «Качаткоў-тэатру» і нязменны вядоўца Ўладзімер Навіцкі. Дый прызы сягали сямізначных сум.

Пасыль ўдалага старту выбыў з гонкі найстарэйшы беларускі гросмайстар Віктар Купрэйчык. Прычына — пагаршэнне здароўя.

Добра ўсё ж, калі аматарам ёсьць дзе павышпрабоўаць старыя добрыя шахматы з клясычным кантролем часу. Пераможцамі ж выявіліся «грося» — украінец Яўген Мірашнічанка, расеец Ігар Курносав і беларус Аляксей Фёдарав. Кожны ўзяў па 7 балаў зь дзесяці. Судзьдзі адзначылі і выдатную гульню выхаванца менскай СДЮШАР-11 Сяргея Міхайлоўскага (4-е месца). 26-гадовы мячук, які напярэдадні шмат папаэздуў па расейскіх шахмат-

ных Мэцках, выканаў норму гросмайстра, хоць праз нісяненціцу ў ФІДЭ ня мае паўнага звання міжнароднага майстра.

ВР

Як бы вы згулялі?

П. Ламака (Беларусь, 2435) — М. Пагасян (Беларусь, 2152)

АМЕРА: he, y mirapame
kraibyli ebraeum iuiuc
hi mancrapeci gai. 3apras
ctpamby emahena 3ababba-
mancrapeci Mlahscaj Tlaracan
oihy kahutu iat y
apomim tpypi. 1tpas 10-
ka 3abibjca ha tpypiho
bar 1. 4, 19h Tlbarai Jlma-
sa Geirix Mej mohri xot. ha-
hna tamarit. Baptraem
AMERAS: he, y mirapame

ВАРТА ПАГЛЯДЗЕЦЬ

Субота, 29 ліпеня

«Лад», 13.00

«Зора»

Францыя — Італія, 1974, рэж. Дуча Тэсары.

Прыгодніцкі фільм.

Месьцівец у масцы дае прыкурыць усім нягоднікам і багатырам...

Старае добрае клясычнае стужка з Аленам Дэлёнам у ролі Зора.

БТ, 13.40

«Мадэмазэль мушкетэр»

ЗША — Харватыя — Італія, 20043, рэж. Стыў Бойум.

Прыгодніцкі гітарычны фільм.

Паводле сцэнарыстаў карынцы, у д'Артаньяна была дачка. Калі ў карале скралі нявесту, герайні разам з сынамі Атоса, Партоса й Араміса адпраўляеца вызываць Францилю...

Ролі ў гэтай тэлевізійнай стужцы граюць знакавыя акторы Настасяся Кінскі, Жэрар Дэпард'ё, Майкл Ёрк.

«Лад», 16.40

«Пары і дуэты-3. Альфрэд Хічкок і Тыпі Хэдрэн»

Францыя, 2003.

Дакумэнтальны сэрыял.

Гэты выпуск прысьвечаны генію саспэнсу Альфрэду Хічкоку — і актрысе Тыпі Хэдрэн.

Андрэй Расінскі

Ў ІВЕНЦЫ

Музычная майстэрня

Чацьверты год запар у Івэнцы (Валожынскі р-н), з ініцыятывыи пробашча касьцёлу Сьв. Міхала ладзіцца «Музычная майстэрня». Удзельнічаюць каталіцкая моладзь і сыватары з Беларусі і Польшчы. На працягу тыдня ладзіцца канцэрты.

У пятніцу, 28 ліпеня, у Івянецкім Доме культуры адбудзеца за- ключны канцэрт, пачатак а 20-й.

Вінцэнт Солтан

ТЭАТРЫ

Прэм'ера ў Купалаўскім

28 (пт) — «Маэстра»

Свой 86-ы тэатральны сэзон Нацыянальны акаадэмічны тэатар імя Янкі Купалы завяршае прэм'ерай — спектаклем «Маэстра» паводле п'есы сучаснага ўкраінскага драматурга Марыі Ладо. Спектакль прысьвя- чаецца 250-годзьдзю Вольфганга Амадэя Моцарта.

ВЫСТАВЫ

Перад вобразам тваім

З 28 ліпеня да 10 жніўня ў Палацы

мастацтва (Казлова, 3) працуе пэр- санальная выставка мастацкай вы- шыўкі Алы Гопши. Творы выкананы ў розных тэхніках ніткамі мулінэ, воўнай, шоўкам, штучнымі ніцямі. Гэта — партрэты, абрусы і сурвэткі, вонратка і абутак...

СПОРТ

Футбол. Кубак УЭФА

«Дынама» (Менск) — «Заглэмбе» (Любін, Польшча).

Менск. Стадыён «Дынама». Пачатак у 18.30.

Першы матч — 1:1

Чэмпінат Беларусі

30 ліпеня (нядзеля):

«Лякаматыў» (Віцебск) — МТЗ-РІПА (Менск)

«Белышына» (Бабруйск) — «На- фтан» (Наваполацак)

31 ліпеня (панядзелак)

«Шахцёр» (Салігорск) — «Дына- ма» (Менск). Матч пройдзе ў Лю- бани.

БАТЭ (Барысаў) — «Дарыда» (Ждановічы)

«Дынама» (Берасьце) — «Нёман» (Гародня)

«Гомель» — «Дняпро» (Магілёў)

«Лякаматыў» (Менск) — «Тарпеда» (Жодзіна). Матч пройдзе ў Мала- дечне.

Кубак Свабоды

У суботу 29 ліпеня а 9-й на стадыёне «Вымпэл» у парку Чалюскінцаў пачненца Х футбольны турнір «Кубак Свабоды» памяці Генадзя Карпенкі. У ім возьмуць удзел ка-

манды ПКБ, БНФ, АГП, БСДП (Г), зборная «нячэсных журналістаў». Прадэмансстрація сваю спартовую форму мусіць і Анатоль Лябедзька, які 26 ліпеня павінен быць выйсці з Акредыціна, а палітыкі пакажуць сапраўдную еднасць дэмакратычных сілай на футбольным полі. Запрашаюцца ўсе жадаючыя.

PHOTOBYMEDIA.NET

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Здыхлік восьміноўкы

«Піраты Карыбскага мора: куфар мерцьвяка» («Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest»).

ЗША, 2006, каліяровы, 150 хв.

Жанр: прыгоды.

Адзнака: 5,5 (з 10).

Другая сэрыя фантазійных піратоў урачыстая й эпічная, як каралева ў пошуках трэцяга мужа.

Шчасльвых маладых (Арланда Блума й Кіру Найтлі) арыштоўваюць на вясельлі за дапамогу пірату (Джоні Дэп уласнай персонай). У дзяўчыны ёсьць толькі адзін шанец — адшukaць старога прайдзісвета Джэка Вераб'я — і здабыць у яго компас, які паказвае на пажаданыя сэрцу скарбы. Але ў наўрымсьлівага Вераб'я — свае праблемы. Яму пазарэз трэба куфар мерцьвяка...

Фішка сэзону — лаўкрайтускія пачвары на караблі-прывідзе: матрос-рыба-молат, аблеплены ракавінкамі бацька Арланда Блума — і, безумоўна, капитан Лятучага Галіндца — мёртвы восьміног Дэйві Джонз. У Джонза шчупальцы замест барады і цяга да арганнае музыкі. Але самая вялікая ягоная тайна — амаль што тутэйшая.

Сваю съмерць марскі сваяк Здыхліка

www.movieviewweb.com

Несъяротнага хавае ў куфры. У гэтым куфры няма ані зайца, ані качкі, ані яйка з іголкаю — ёсьць толькі сэрца, спакутаванае ад кахання. Але важны сам прынцып.

Атракцыёны пайтараюцца: зноў і зноў шчупальцы, шчупальцы, шчупальцы, зноў і зноў коціца кола, на якім б'юцца мушкетэрамі герой карціны, зноў і зноў надрыўны Джоні Дэп натыкаецца на канібалаў. А лепей за Арланда Блума іграюць нават цурбаны.

Хаця прычэпістое вока здольна знайсці ў карціне нуду — апошнія сцэны стануть ударам пад дых. Амаль трохгадзінны фільм ёсьць толькі пралёгам да трэцяе часткі...

Квіткі на фільм варта купляць загадзя: залі перапоўненыя.

Андрэй Расінскі

Саколі гатовыя: чорныя і белыя

Чытачы «НН» вырабілі майкі (цішоткі) да стагодзьдзя газэты. Замовы прымайцца на e-mail: zamova2006@tut.by і тэл. (029) 649-08-88. Пазначаць трэба імя, контакт (мэйл ці тэлефон), колькасць і памер. Каштуе такая саколка 15 тыс. рублёў.

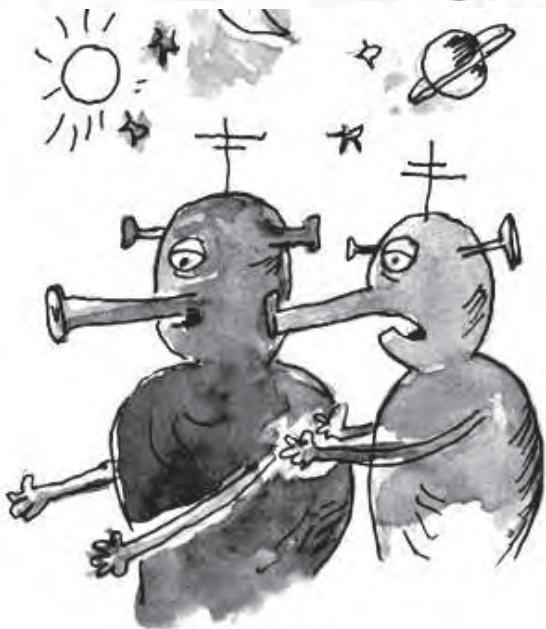
...судзьдзя Рыбакоў, які судзіў Казуліна,
быў футбольным рэфэры.

— Чырвоная картка! За што?!

— За спробу недазволенай перадачы.

...Лукашэнка праправаўся
у космас.

— Я ж казаў табе — трэба было ту ў «Белку» раскалашмаціць. Цяпер бы не адіралі паўзаробку на галактычныя Дажынкі.

МАЛЮНКІ І ТЭКСТЫ ЛЁПІКА УШКИНА

...Чавэс, захоплены «Лініяй Сталіна», захацеў пабудаваць у Вэнесуэле нешта падобнае.

— Сардэчна запрашаем на «Лінію Балівара», шаноўныя турысты. Зараз вы ўбачыце гістарычную рэканструкцыю перамогі ацтэкаў над флотам Калюмба.

У НУМАРЫ

Я Чавеса бачыў

Лукашэнка падарыў Чавесу шабліо, а той сказаў, што абедзьвье краіны мусяць тримаць руку на клінку. Старонка 14.

Слагеци па-кіеўску

Украіна жыве без ураду, і на якасці жыцця і кіраванасці гэта не адбіваецца. Настаў апафэоз рэвалюцыі: грамадзянская супольнасць зьявілася ў беларускім дзеяньні. Старонка 15.

дзяржаву. Піша расейскі палітоляг Фёдар Лук'янаў. Старонка 22.

Вялікае і маленькае «Басовішча»

На фэсце застой, а сярод адкрыццяў ізноў магічніцы. З Гарадка вярнуўся Сяргей Будкін. Старонка 24.

Краты італьянскія і беларускія

У Беларусі можа разгарэцца футбольны скандал, падобны да італьянскага.

Старонка 15.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Зымітру. Пасправуйце сябе ў прозе ці грамадзкай працы. Вершы — на Ваша дарога.

Хведару С. Гэта яшчэ ня варта друку. Мова добрая, а спалучэння навіны ёсць чысціні вобразу няма.

Ігару Ш. зь Менску. Палітыкі таму і «зломкі», што за імі не стаіць беларускі капітал. Прыйгядваецца герой Гарэцкага, які захацеў зарабіць столікі, каб скупіць для беларусаў усю тую Більню. Станцыя такім багатым, каб «скупіць для беларусаў» цэлы Менск, — і адкуль возмуцца палітыкі-нязломкі.

А ты падпішыся!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву», прости паведаміце ў Рэдакцыю свой адрас. Адначасова Рэдакцыя зьвяртаецца з просьбай ахвяраваць на выданьне. Дэталі — старонка 2.

ВАНДРОЎКА

Зыміцер Касцяпрова запрашае ў падарожжа па маршруце: Альбярцін—Сынковічы—Слонім—Нянавадавічы—Дварэц—Дзятлава. Тэл.: 292-54-58, 622-57-20 («Вэлком»), 509-12-16 (МТС)

Радзіма яго дарагая

Школоўшчына сёньня — адзін вялізны аграгарадок. Аляксандар Лукашэнка не шкадуе грошай для разбудовы сваёй малой бацькаўшчыны. Рэпартаж з Школоўшчыны Барыса Тумара і Сяргея Мікулевіча. Старонка 6.

На фота:
Такой вяхоткай шараваўся ў лазні Аляксандар Лукашэнка. Старонка 8.

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМИ

Гор. Ігумен, Менск. губ. У двары Божына нет ведама хто няду́на аблупіў кару з 84 пней панскага саду і папсаваў вадзянія мыльні, каторы заліваў сялянскія сенакосы. Пан з гэтага двара западозрыў сялян з суседніх вёсак, але справа так і не раскрылася дагэтуль.

М. Любча, Менск. губ., Наваг-

радз. пав. Наша мястечка сёлета ўжо два разы пачынала гарэць, а звялізны, нет ведама. Як прыходзіць лета, у нас людзі становяцца вельмі падазрыцельнымі і зайдёды склонны думаць, што нехта падпальвае; так было апошні раз і ў Любчы: разышлася па мястечку вестка.

«НН», 1911, №27

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ВІТАННІ

Наталка, віншую Цябе і Твю сям'ю з нараджэннем дачкі Аліксандры і зычу (на жаль, спольнена) шчасцьця і здароўя мілым пражанкам. Сябар

ЖЫТЛО

Мама з 4-гадовай дачушкай зды-муту недарагую 2-ці 1,5-пакаёку, можна ў прыватным сэктары. Т.: 8-029-269-95-36

Шукаем 1-пакаёвую кватэру. Парадак і своечасовую аплату гарантуюем. Т.: 269-45-87 (Тацяна), 567-74-45 (Сямён)

КАНТАКТЫ

Сяргіу Пятровіч, адгукніся! Валянціна. Т.: 259-97-80

ГЕНЭРАТАР

Патрэбны генэратор для правядзен-нія фэстывалю «Аршанская бітва—2006». Т.: 319-65-74

ДАВЕДНІК

Падрыхтаваны энцыклапедычны даведнік «Рэпрэсаваныя сялятры». Калі Вам вядома што пра пакутніка або ёсьцьмагчымасць пайдзельнічыць у праекце, тэлефонуць: 753-82-12, 755-25-61, (017) 211-09-53. Леанід Маракоў

ТРАКТАР

Куплю трактар МТЗ. Т.: 164-93-85

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:

3. Вольскі (1906), А. Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А. Луцкевіч,
У. Знамяроўскі (1920), С. Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Настя Бакшанская

галоўны рэдактар Андрэй Дынько

фотарэдактар Ацём Ліва

нам.галоўнага рэдактара Андрэй Скурко

мастакі рэдактар Сяргей Харэзкі

выдавец і заснавальнік Місццовы фонд выданьня газеты «Наша ніва»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЙ:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,
8-029-707-73-29.

E-mail: nn@promedia.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абязвязковая. 12 палос фартам А2, 6 друк. арк. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Менск, пр. Ф. Скарбіны, 79. Рэдакцыя не нікса адказнасць за змешчаныя ў газете абвесткі.

Кошт свабодны. Пасведчаныя абвесткі падрыхтаваныя выданьнем №581

ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзеное Міністэрствам інформацыі Рэспублікі Беларусь.

Юрдычны адрес: 220030, г. Менск, вул. Калектарная, 20а-112. Р/р 301521000012 у МД ААТ «Белінвестбанку», Менск, код 764.

Наклад 2371. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны ў друк 23.00 26.07.2006.

Замова № 4114.

Рэдакцыйны адрес: Калектарная, 20а-112.